הלכה · משנה תורה · מפרשים · אור שמח · ספר עבודה

אור שמח על משנה תורה, הלכות פסולי המוקדשין

רבי מאיר שמחה הכהן מדווינסק

ספריית אור ברסלב · or-breslev.co.il

אור שמח על משנה תורה, הלכות פסולי המוקדשין

רבי מאיר שמחה הכהן מדווינסק

מקור הטקסט: ספריא · רישיון: לפי המהדורה: נחלת הכלל או Creative Commons

התכנים שלפניכם נאספו, מוינו, סוננו ונערכו בעמל רב ובמסירות על ידי צוות פרויקט 'אוצריא' (otzaria.org).

לקריאה באתר, עם המפרשים והמקורות ליד כל שורה: https://or-breslev.co.il/library/אור-שמח-על-משנה-תורה-הלכות-פסולי-המוקדשין/
הקובץ נוצר ב־17 בנובמבר 2026 מגרסה v38-202611162349 של הספרייה.

תוכן העניינים

פרק א 5
הלכה ב 5
הלכה ה 5
הלכה יג 5
הלכה יד 6
הלכה יח 7
הלכה כב 8
הלכה כח 8
הלכה ל 8
הלכה לג 8
פרק ב 9
הלכה ח 9
הלכה ט 9
הלכה י 9
הלכה יא 10
הלכה יב 13
הלכה יד 15
הלכה טז 15
הלכה כ 16
הלכה כב 16
הלכה כג 18
הלכה כד 19
הלכה כו 19
פרק ג 20
הלכה ג 20
הלכה ז 20
הלכה יד 21
הלכה יח 21
הלכה כ 21
הלכה כא 21
הלכה כג 23
פרק ד 23
הלכה א 23
הלכה יד 26
הלכה טז 27
הלכה יח 29
הלכה כב 29
הלכה כד 29
הלכה כו 29
הלכה כז 29
פרק ה 29
הלכה ז 29
הלכה ח 29
פרק ו 30
הלכה ד 30
הלכה ו 31
הלכה טו 31
הלכה יז 31
הלכה יח 33
הלכה יט 34
פרק ז 34
הלכה ו 34
פרק יא 35
הלכה ו 35
הלכה ז 35
הלכה ח 35
הלכה ט 36
הלכה י 36
הלכה יא 36
הלכה יד 36
הלכה טו 36
הלכה יח 36

הלכה כז 37
הלכה לא 37
פרק יב 38
הלכה ח 38
הלכה טו 38
הלכה טז 39
פרק יג 40
הלכה א 40
הלכה ג 41
הלכה ח 41
הלכה ט 41
פרק יד 42
הלכה ב 42
הלכה ג 43
הלכה ד 44
הלכה י 45
פרק טו 45
הלכה א 45
הלכה ג 45
הלכה ו 46
הלכה י 46
הלכה יא 49
הלכה יד 50
הלכה יח 50
פרק טז 51
הלכה ז 51
פרק יז 52
הלכה ז 52
הלכה כ 52
פרק יח 53
הלכה ג 53
הלכה י 56
הלכה יב 56
הלכה יג 56
הלכה יד 56
הלכה טז 57
הלכה יט 57
הלכה כב 57
פרק יט 57
הלכה א 57
הלכה ג 58
הלכה ו 59
הלכה ז 60
הלכה ט 60
הלכה יב 61

פרק א

הלכה ב

ואם עבר ושחט הזבח כשר.

הנה קצר רבינו כפי סוגיית הגמרא בזבחים דלכתחילה לא גזירה שמא יגע בבשר, אבל בחולין אמרו דאם שחט בדיעבד צריך לאמר ברי לי שלא נגעתי בבשר ואם ליתא קמן צריך שיהיו אחרים רואין אותו יעו"ש ורבינו קיצר בזה, משום דבדם פסק לקמן סוף פרק דדם קדשים אינו מקבל טומאה ורק הבשר והאימורים יטמאו ובנטמא הבשר והחלב מבואר לקמן הל"ד דלא יזרוק לכתחילה ואם עבר וזרק הורצה ומפורש הוא בגיטין (דף נ"ד) דרק מדרבנן לא יזרוק דמן התורה הציץ מרצה על העולין ביחיד לכתחילה [יעו"ש דפריך אהא דבדרבנן קנסו שוגג אטו מזיד] וכיון דהוא מדרבנן א"כ בספק אף כי לא אמר ברי לי ג"כ כשר הזבח וזורק הדם לכתחילה לכן פסק רבינו דבדיעבד הזבח כשר ויצא מידי קרבנו ויזרק הדם והאימורים יקטרו למזבח וכמו שבהלכה ל"ד יצא בשר כו' הזבח כשר, וכן בהלכה י"ג, אבל בחולין אמרו לענין לאכול הבשר ודאי דצ"ל ברי לי שלא נגעתי דהוי ספק אם הוא אוכל בשר קודש טמא דבלאו. וזה פירוש הגמרא דבחולין עיקר, הך דינא דטמא במוקדשין משום דאשמועינן דהבשר מותר לאכול בקדשים אם רואין אותו או באומר ברי לי, דבזבחים מיירי לענין אם הזבח כשר, ופשוט, ועיין נו"ב מהד"ק חלק יו"ד סימן ב':

הלכה ה

שנים שוחטין בהמה אחת בקדשים כחולין.

נ"ב פירוש בין בסכין אחד בין בשני סכינים:

הלכה יג

פירכסה הבהמה ויצאת לחוץ אחר קבלת דמה כשרה שאפילו יצאו האימורים כו' הזבח כשר.

הנה הבנתי מדברי רבינו פירוש נכון בברייתא דקדשי קדשים שפירכסו ויצאו לדרום אפילו קודם קבלת הדם וחזרה לצפון וקיבל הדם כשירה אבל בקדשים שיצאו לחוץ קודם קבלת הדם אפילו קדשים קלים דלא מיפסלו ביוצא לא הן ולא אימורים מכל מקום אם יצאו קודם קבלת הדם מיפסל הדם משום יוצא והוי יצא דמה, דטעמא דאימורים לא קדשי עדיין ולא נתבררו לחלק גבוה עד זריקה שתקדשתן וכמו שפירש רש"י (בדף פ"ט) ד"ה ה"ה דבאימורין כו' אבל הדם תיכף מכי שחיט קדשתינהו לדם כדאמר פ"ב דסוטה

ומבורר חלק גבוה ומיפסל ביוצא, דכיון דקדשינהו סכין תו לא גרעי מבשר קדשי קדשים דמיפסלי ביוצא אף טרם שנתקבלו בכלי שרת ואף בקדושת כלי כתבו בתוס' דמיפסלי ביוצא באותו שאין להן מתירין (יעוין דף כ'). וזה פירוש הברייתא פירכסה ויצאת לחוץ וחזרה פסולה משום יצא דמה, וכן מוכרח דלא מצי לפרש כדפירש הגמ' באליה ויותרת הכבד דאכתי אימורין הוי, ורבינו סבר דאימורים שיצאו קודם זריקת הדם כשר ולכך מפרש דקודם זריקה קאי ומשום יצא דמה מיירי הברייתא, ולכן דקדק רבינו שאם יצא לחוץ אחר קבלת הדם כשירה והברייתא מיירי קודם קבלת הדם ודוק:

ודברי רבינו נראין מהא דבפרק דם חטאת (דף צ"ב) בעי אם מכניס חטאת עוף בצווארה מי מיפסל הדם משום דם שנכנס להיכל ומייתי שם מברייתא ואמר שם ולטעמיך גבי קדשי קדשים דקתני פירכסה ויצאת לדרום כשרה הא הוצאה פסולה כו' אלמא דברייתא מיירי לענין דם אי מיפסל ביוצא לדרום דומיא דמה דקתני גבי חטאת העוף דפירכסה ונכנסה לפנים דעל דם שנכנס להיכל מיירי כן הכא לענין לאפסולי דם ביוצא משתעי. וראיתי בתוספתא לפנינו כתוב שם בפרט כל הברייתא בביאור לענין לאפסולי דם ביוצא דבחוץ מיפסל ובדרום לא יעו"ש היטב מפורש. ורבינו רמז לשמועה דפרק דם חטאת במש"כ אפילו יצאו, ומסולק קושיית תוספות ריש פרק כל התדיר (דף פ"ט) ד"ה לימא מסייע יעו"ש היטב ודוק בכ"ז:

הלכה יד

היתה הבהמה כולה בפנים ורגליה בחוץ וכו' פסול שנאמר והביאום לד' עד שתהא כולה בפנים.

בגמרא בעי ר' ירמיה מר"ז הוא בפנים וציצתו בחוץ מהו א"ל לאו אמרת והביאום לד' עד שתהא כולה בפנים ה"נ בבואם אל אוהמ"ע עד שיבוא כולו. והנה הבעיא היה בציצתו בחוץ ומוכח דברגלו בחוץ לא מיבעי ליה ומאי פשיט מרגליה בחוץ. ונראה דהבעיא הי' נהי דנכנס ראשו ורובו כאילו לא נכנס כדאיתמר בברייתא מכל מקום בציצתו מיבעי לי' דר' יהודה מכשיר בקרחנין ור' יוחנן דאמר פסול משום שאינו שוה בזרעו של אהרן א"כ אינו מחלל עבודה כדאמרו פרק מומין אלו (דף מ"ג) וא"כ דל ציצית ראשו ג"כ כשר לעבודה ואינו מעכב אפילו לא נכנסה ציצית ראשו בעזרה, משא"כ בלא נכנס רגלו הוי כאילו עבד בלא רגל והוי בעל מום ומחלל עבודה. וסברא כזו מצאנו ריש בכורות דשותפות של עו"ג פוטר מן הבכורה אפילו באזנו ופריך ולימא ליה שקול אזנך וזיל דלא גרע מבעל מום דניתן לכהן ומסקנא דגרע יעו"ש. ופשיט מהא דאמרו דרגליה בחוץ איתמעיט מוהביאום ואם היו רגליה בחוץ הוי כאילו לא נשחטה בפנים, ונפ"מ להא

דאמרו בבעלי מומין דאם נתערבו בע"מ בכשרים דיעלו לגבי מזבח ומכש"כ אם עלו לא ירדו דכתיב מום בם הא ע"י תערובות ירצו ועיין תוס' (דף ע"ז) ד"ה הא עבר מום דכו"ע אית להו דבר תורה ואפילו כן בלא נכנסו רגליה בפנים הוי כאילו לא נשחטה בפנים וגם ע"י תערובות לא ירצו א"כ מוכח דגרע וגרע ודוק. ורש"י ג"כ סובר דלפי מה דפשיט והביאום לד' עד שתהא כולה לפנים פסולה גם בדיעבד, רק מדלא סיים היא בפנים ורגלה בחוץ ושחט מהו מוכח דלכתחילה בעי דאם כשרה צריך לכתחילה לעשות כן שלא תרביץ גללים וכדאמר בפ"ג דיומא, אבל כי פשיט אפילו בדיעבד פסול ודוק:

ולפ"ז מוכח כשיטת רבינו דבדיעבד פסולה וגריע מבעלי מומין וא"כ על כרחין הא דשקלו וטרו בהך דר"א אר"א בחתך ואח"כ שחט מוכח דכיון דחתך הוי בעלי מומין ולא הוי ליה למיפרך מהא דשמואל דגריע מבעלי מומין מקרא דוהביאום. ודברי תוס' שדמו חתך רגליה לכולה צריך שיהא בפנים אינו לפ"ז דהיכי דהיא עם רגלים ורגליה בחוץ גרע. ואין לאמר דלמאי דמסיק דחותך באבר עד שמגיע לעצם דלאו מום הוא א"כ לא נדחה מפשטא דאיכא למימר חתך ואח"כ שחט כשרה בכה"ג דחותך עד העצם דלאו בע"מ הוי, דז"א דנהי דלא הוי בעל מום חולה מיהא הוי ופסול לקרבן כמו דתנן בבכורות הזקן והחולה כו', לכן ע"כ בחתך ואח"כ קיבל, ומסתברא דר' אלעזר ג"כ סבר הכי והא דאמר חתך ואח"כ שחט פירושו הווירידין ששחטן בקדשים לצאת הדם שצריך לקבל וכמו דאמר בחולין (דף כ"ח) דלר' אלעזר אף לר"י מנקבן בקוץ ודיו דלא בעי בהו שחיטה והלכותיה. ולפ"ז א"ש מאי דבחתך ואח"כ קיבל כשרה ולא חייש דבלע הדם משמנונית היוצא קודם חתיכה משום דהוי קודם שחיטת הווירידין, אבל פשטיות הגמרא לא משמע כן דמשמע דכ"ז שהדם בגוף בטל היוצא בהו ורק כי המה במזרק חייש לתערובות עיין רש"י ודוק:

הלכה יח

פסולין שישנה [לשחיטה] מתחלתה ועד סוף.

פירוש דמספקא לן שמא ישנה לשחיטה מתחלה ועד סוף כרבי אושעיא דאמר תולין כמו שפסק לקמן בהלכות טומאת אוכלין פ"י ה"ג לכן כתב פסולין ולא כתב דחייב ופשוט. ודע דרבינו בכל ספק בעיא בקדשים פסק דאם הקריב הורצה כמו בכלי המקדש פ"י ה"ז ולקמן פ"ב הכ"ו, ובעבודת יוהכ"פ פ"ה הכ"ח ובאיסורי מזבח פ"ו, וטעמו דסבר דכל איסור בספיקות הוי דדבריהם היכי דליכא חזקה כנודע שיטתו ובקדשים לא החמירו. אמנם כאן לא כתב אם זרק הורצה משום דהספק הוי לכל מילי אם ישנה

לשחיטה מתחלה וע"ס וכמו בחולין ששחט מיעוט סימנין בפנים וגמרן בחוץ דאסורים באכילה משום חולין בעזרה ודוק:

הלכה כב

כמו שבארנו כו'.

נ"ב בפ"ט מהלכות ביאת המקדש, ובלח"מ שם, לא ידעתי היכן ביארו, נ"ב לקמן פרק י"א ה"ז. עוד שם, לא ראיתי רמז. נ"ב לקמן פ"ג הט"ו ובפ"ז ה"א וצ"ע עוד:

הלכה כח

חוץ מן הטמא.

נ"ב פירוש אף בקרבנות יחיד הואיל כו' וכמו דאשכחן לן בדם הואיל וכשר באימורין כו':

הלכה ל

אם נשתייר כזית [מן ה]בשר או כזית מן האימורים כו'.

הנה בפרים ושעירים הנשרפין בעי שישתייר כזית מהאימורים דבשר אינו מאכל אדם ואינו מאכל מזבח, ירושלמי פרק שני שעירי ה"ו. ולפ"ז למה דאמרו ר"א ור"ש בגמר מתנות שבפנים ונשפך הדם דמביא פר אחר ושעיר אחר ומתחיל מהיכל כו' דכולן נשרפין אבית הדשן ומיטמאין בגדים דודאי לדידהו מקטיר כל האימורין לגבי מזבח, וכמו דסברו בתוספתא דנגעים דאם נשפך הלוג אחר שגמר מתנות שנגד הפרוכת טרם שנתן ע"ג הבהונות דכולן נאכלין, ולפסק רבינו כחכמים בפ"ה מהלכות עבודת יוהכ"פ אינו מקטיר רק אימורי האחרון לחודא שנתן מתנותיו על מזבח הפנימי, וכן שם אינו נאכל רק לוג אחרון. אמנם לר"א ור"ש דמקטיר אימורי כולם יש לדון אם אבדו אימורי אחרון ואימורי ראשון קיימין מה שכבר נתן הימנו בין הבדים, א"כ כיון דיותרו האימורים על ידי מתן דם פר האחרון על המזבח ראוי ליתן הזיותיו על המזבח דהא מתיר את אימורי ראשון, כן נראה ובירושלמי פ' הוציאו לו סוף ה"ד אבדו אימוריו של זה מזין על של זה והשמועה שם מעומעמת:

הלכה לג

ואם החזירן מקטירין אותן.

נ"ב אם החזירן קודם זריקה ובשעת זריקה המה בפנים וכיון דקדשים קלים הן גם האימורים לא נפסלו דבזריקה הן נעשין קדשי קדשים וכדמסיק הגמרא שם פרק כל התדיר וכן לשון הגמ' שם ומ"ס לא מיפסלי ביוצא. וברור:

פרק ב

הלכה ח

שינה מתן קרבנות כו'.

נ"ב תוספתא מפורש זבחים פ"ו ושם הגירסא [קרנות] דכתיב בחטאות קרנות אבל בשאר קדשים כתיב בהו סביב ולא נזכר קרנות ועיין עירובין דף נ"ז ע"א היטב:

הלכה ט

נתן הדם מן הקרן ולפנים כו' פסול.

נ"ב מפורש בתוספתא והכוונה דאינו סביב רק על מקום מערכה והקטרה:

הלכה י

דם שמצותו ליתן אותו למעלה כו' או שמצותו ליתנו בפנים בהיכל ונתנו על מזבח החיצון כו'.

מלשון רבינו מבואר דדוקא הדמים הניתנין בהיכל על מזבח הזהב וכן אם נתן הניתנין בחוץ בפנים על מזבח הזהב שמקומו הוא על המזבח, בזה דריש מקרא ואני נתתי לכם על המזבח לכפר כיון שהגיע דם למזבח פירוש אותו דם שמצותו לתת אותו במזבח ורק במקום מוגבל, בזה גילתה תורה שבכל המזבח כשר הקרבן רק שהבשר אינו נאכל, אבל הדם הניתן על הפרוכת או בין הבדים שנתנן על המזבח ודאי לא כיפר כיון שאין מקומו על המזבח, ובזה א"ש מה דאמר ור"י אי שלא במקומו לאו כמקומו דמי ליהוי כי נשפך מן הכלי על הרצפה ויאספנו, דמוכח דלמ"ד כמקומו דמי ניחא דהניתנין בפנים שנתנן בחוץ א"ש דקאי על הנך מתנות דמזבח הזהב שבהיכל אם נתנו על מזבח החיצון, ובסוף כל הפסולים ליתן את הניתנים למעלה למטה ר"י סבר שלא במקומו כמקומו דמי, וליפלוג בניתנין כו' ליתנן בחוץ ובהא ליפליג ר"י דבכי האי גוונא צ"ל פסול לדידיה דבהא ודאי פסול הקרבן ולא כיפרו בעלים. ולפ"ז יש לפרש (בדף כ"ז) קתני מיהא כו' ולא פליג ר"י מ"ט לאו משום דקלטיה מזבח וש"מ לא יאספנו, דדייק מניתנין בפנים שנתנן בחוץ דמיירי ר' שמעון אפילו בנתן מתנות שבין הבדים ועל הפרוכת בחוץ, וא"כ לא שייך לומר כמקומו דמי וליהוי כי נשפך על הריצפה וכמו שפירש הר' יוסף בתוספות, וזה הכרעה נכונה במה שגימגמו בתוס' בזה ועיין פירוש המשנה לרבינו ודוק:

הרי בשר הזבח פסול.

נראה דהוה"ד האימורים ג"כ אינן נקטרין על המזבח דגם הם פסולים וכדמוכח מהך דתנן (בדף ק"ט) מנין לרבות פסולין כגון כו' הניתנין למטה שנתנן למעלה והניתנין

למעלה שנתנן למטה כו' כל המתקבל בפתח אוהמ"ע דכיון דאם עלו לא ירדו חייב, אלמא דגם האימורים והאברים פסולים להקטרה, ורבינו בפרק י"ט ממעה"ק השמיט הך דניתנין למעלה כו' משום דבעי לחייבו גם על זריקת דמים פסולים יעו"ש ודוק. אמנם בפסח כיון דעיקרו לאכילת אדם ונטמא הבשר אם זרק לא הורצה לפ"ז צריך להיות הפסח פסול וא"ש לשון תוספתא דפסחים פרק תמיד נשחט שלא כנגד היסוד פסול וזהו לכו"ע בפסח לא כפר, ולזה העירני חתני אברהם שיחי' ופירש עפ"ז דברי המשנה בפסחים ונאכל שם מן הפסחים וכו' אשר יגיע דמם על קיר מזבחך זה קיר תחתון וכדאמר בזבחים (דף ס"ד ע"ב) עיי"ש ודוק:

לא נפסל בשר הזבח.

נ"ב פירוש שאין זריקתו מכפרת ולא נפסל בשר הזבח דמעשיו אינם מועילים כלום ויחזור ויקבל דם הנפש, ועיין בפירוש המשנה:

הלכה יא

כוסות בכוסות כו'.

נ"ב זבחים (דף ע"ה) יעו"ש:

נתערבו הניתנין מתנה אחת בניתנין מתן שתים שהן ד' יתן הכל מתנה אחת.

פסק כר' יהושע דאמר כשנתת עברת בבל תוסיף כשלא נתת עברת על בל תגרע ולא עשית מעשה בידיך. והנה הטורי אבן בר"ה פרק ראוהו ב"ד ובמילואים אחרי הוכיחו דאם אינו מקיים מ"ע אינו עובר על בל תגרע הקשה דלא יתן אפילו מתן אחת כדי שלא יעבור על לאו דבל תגרע דאטו משום שלא יפסל הקרבן יעבור על לאו דבל תגרע והול"ל דלא יתן כלל והעשה נעקרת ממילא שלא בגרמא דידיה, מהשתא שנתן מתנה אחת שהוא הגורם ללאו דבל תגרע לחול וע"י גרמא דיליה חלה ונעקרת עיי"ש שנדחק במלתא חדתא. ובאמת מלבד דלק"מ דהא אין כאן מעשה שבשעת נתינת המתנה האחת אינו עובר בבל תגרע בקום עשה רק במה שאינו נותן יותר על גבי קרנות המזבח עובר בבל תגרע אין זה קום עשה, ובשעת חלות המצוה מוכרח ליתן מתנה אחת ומה שיעבור אח"כ בבל תגרע יהיה בשב ואל תעשה, ולא דמי לנותן ד' מתנות שבעת הנתינה עובר בבל תוסיף בקום ועשה, וגדולה מזו תמצא בר"ן פרק ר"א דמילה בשם רמב"ן דאם נתפזרו סממנים שהכינו קודם המילה שאין למצוה אלא שעתה ומלין אותו ואין דוחין המילה מפני שנצטרך לדחות שבת אח"כ דבתר הכי פקוח נפש הוא דדחי לה יעו"ש, כן הכא כעת חלה מצוה דמתן דם ואי שיצטרך אח"כ לדחות בל תגרע אז הרי בל תוסיף ידחה אותו בשב ואל תעשה. ועיין בתוספות (דף פ"א) ד"ה תנאי היא, ז"ל וע"ק דמ"ש שנתערבו

למטה בשלמעלה דמודה ר"י דישפך כו' ובמתן אחת במתן ד' משנים ועובר משום בל תגרע [פירוש דאם לא יתן כלל לא יעבור בבל תגרע ג"כ] ומיהו י"ל דלא דמי דניתנים למעלה כו' אין לו לפסול בידים כו' אבל הכא שאינו פוסלו בידים אלא עומד במקומו ושב וא"ת שאני עכ"ל וזהו כמוש"ב, עוד תמוה עליו מסוגיא ערוכה פרק התכלת (דף מ"ח) שחט ארבעה כבשים על ב' חלות מושך שנים מהן וזורק דמן שלא לשמן שאם אי אתה אומר כן הפסדת את האחרונים ועובר בבל תחשב כדי שלא לפסול השתי כבשים האחרונים ומשנה במחשבת קדשים דהראשונים ראוים הן לשמן, ואף ר' יוחנן דפליג היינו דוקא התם שחוטא בשני כבשים הראשונים כדי שיזכה בכבשים אחרונים, אבל כמו הכא שנותן מתנה אחת כדי שלא יפסול הקרבן ויעבור עי"ז בבל תגרע ג"כ בזה הדם מהקרבן גופיה ודאי דאומרין לו חטא בדם זה כדי שתזכה בדם זה. ומה שדחה הטורי אבן הוא האמת כאשר תעיין בסוגיא דפרק התכלת בעיון ודוק:

אפילו נתערבו שירי החטאת עם דם העולה שמקום הכל למטה ישפך הכל לאמה.

היינו כר' יוחנן דאמר עדיין היא מחלוקת ששירים צריכין איצטבא ואין מקום תחלת עולה שעל קיר המזבח שוה עם שירים שנשפכין על גג היסוד. ולפ"ז צ"ב הא שפסק רבינו לקמן נתן למעלה ושאל יתן למטה אלו ואלו [כצ"ל שם] עלו לו, וטעמו דכיון דאיתערב חטאת עם דם עולה ונתן למעלה הלא הנשאר מדם חטאת הוי שירים ודם עולה מקום שירים וזהו כדאמר ר"ל ואביי וכמו דשקיל וטרי בסוגיא דלר"י מוקי כגון דאיתערב שירים דפנימיות עם חיצוניות שדין שירים משניהם שוין, ולפ"ז פסקי רבינו סתרי אהדדי תוך כ"ד וצ"ב:

ולכן נראה דבאמת הסוגיא דתמן תמוה דא"ל רבא תוספאה כו' הא אוקימנא ההיא ברובה עליונים וקא יהיב למעלה שיעור תחתונים ועוד, ופירוש דעולה לא מתכשרא כיון דיהיב למעלה שיעור תחתונים ור' אליעזר סבר אין בילה א"כ יהיב למטה על גבי איצטבאות כדין שירים ואם נשאר למטה גם מדם עולה יתן לשם מים, וזה פלא דקתני במשנתינו ואלו ואלו עלו לו ואמר שם (דף פ') כי מוקים ברובא עליונים ויהיב שיעור תחתונים ועוד דעולה לא מתכשרא דהא דקתני אלו ואלו עלו לו הוא לרבנן דאמרי יש בילה ואיכא מתרווייהו ולכן עלה לו גם לשם עולה, וא"כ קשה מאי פריך רבא תוספאה דאכתי מרבנן שפיר קשה דאיך משנה בדם עולה למיהב אותם על גבי איצטבא וזה פלא, ורבנן בתוספות הרגישו בזה יעו"ש. לכן מפרש רבינו דמצאנו לכמה תנאי דאמרי שירים מפנימיות דמעכבי, ואמרו בירושלמי יומא פרק הוציאו לו ה"ו ר' יודן בעי אבדו מה הן [פירוש אם מעכבי] צריכא ליה כשהתחיל ליתן וחסרו אבל אם לא התחיל ליתן

כו"ע מודו משהוא משייר הן שיריים ופירושו פשוט דאם התחיל ליתן על קרנות המזבח מתנות אז מעכבי אם חסרו, אבל כשלא התחיל ליתן ע"ג המזבח ההזאות וחסרו שאין מה ליתן שיריים כו"ע מודו משהוא משייר הן שיריים אבל אם לא היו בשעה שנתן ע"ג המזבח שאין כאן מה להישאר ולזה מיקרי שיריים שאם נשאר יתן ואם לא לא רק שאם התחיל ליתן אז חל עליהם שיריים ואם חסרו מעכב, כן נראה, דזה מצאנו דעבור שלא יפסיד דם שיריים בשפכם שלא ע"ג איצטבא שצריך ליתן אותם מפסדינן לדם עולה ומוטב שיפסול קרבן עולה בשב וא"ת משיפסל בידים שירי הדם החטאות ועיין תוס' ד"ה כגון שנתערבו אחת באחת, והיינו מדקפיד קרא בחטאות והנשאר בדם ישפך אל יסוד המזבח דלמצוה קפיד רחמנא, דליעכב גלי קרא דלא מעכבא רק למצוה מיהא קפיד רחמנא ולכך לא מפסדינן לשירי הדם זהו דוקא בשנתן ע"ג המזבח והשירים היו ראוים ליתן ע"ג גג האיצטבא של יסוד דקרינא בהו כבר ואת שירי הדם ישפוך אל יסוד העולה ולכך תו כי נתערבו עם דם עולה לא משנינין בדמים אפילו בשיריים אבל כי היו מעורבין מתחילת נתינתן ע"ג קרנות המזבח ולא היו ראוים מעיקרא בעת נתינת המתנות ליתן אותם שירים ע"ג איצטבא ולא היה עליהם מצות ואת שירי הדם ישפך אל יסוד המזבח ודאי דתחלת עולה עדיף ולא פסלינן לקרבן עולה עבור שירי דם של החטאות שלא היו ראוים מעולם לינתן ע"ג יסוד, וזה סברא ישרה. אבל הגמרא מקשה דלר' אליעזר דסבר דרואין כאילו הן מים וא"כ אף כי נתערבו היו ראוין ליתן לשם חטאת ושיריים במקום שיריים היינו על גג היסוד ודם עולה רואין כאילו הן מים א"כ חלה עליהם מצות יסוד ותו כיון דמצינא לקרות בהו ושירי הדם ישפוך על יסוד המזבח א"כ איך תני סתמא אלו ואלו מודים שיחזור ויתן למטה הלא לר' אליעזר כיון דראוים שירי החטאות להנתן על גג היסוד ודם עולה רואים כאילו מים א"כ כי יהיב תו על קיר העולה במקום שזקוף היסוד הלא משנה במתן דם הראוי להינתן ע"ג יסוד והיה ליה למימר רואים שירי החטאת כאילו הן מים ומוכח דכמו דיהיב אותם לרבנן שלא לשם מים כן יהיב אותם לר' אליעזר ואמאי כיון דלאו חדא מקום נינהו:

עוד אפשר לומר דבני מערבא לטעמייהו אזלי דאמרי בפרק כל התדיר דמתנות שניות דחטאות קודמין לדם עולה דהואיל והתחיל במתנות גומר, וכן אמר בירושלמי פרק יום טוב דהואיל והתחיל במצוה אומרים לו מרוק א"כ לר' אליעזר כיון דהתחיל במתנות כדין דאף אם נמלך היו אומרים לו כך דיתן למעלה וקרינא בהו ואת שירי הדם ישפוך אל יסוד כמוש"ב, א"כ צריך למרק ועדיף שיתן על גבי גג היסוד מקום שיריים, וכל הקושיא מר' אליעזר דלרבנן לא קרינא בהו ואת שירי הדם ישפוך דאם היה עליהם שם שיריים

הרי צריכים להישפך לאמה ועוד דלא התחיל כדין, ולכן שפיר פריך רבא תוספאה הא אוקימנא ברובא עליונים כו' ודם עולה לא מיתכשרא דלרבנן דאמרי יש בילה לדידהו בלא"ה לא קשה כמוש"ב, וזה נכון לקיים פסק רבינו ודוק:

הלכה יב

ואם לא שאל אלא נתן מן התערובות למעלה ולמטה ה"ז כשר נתן למעלה ושאל יתן למטה אלו ואלו עלו לו.

ואע"ג דפסק בנתערבו תחילת עולה בשירי חטאת ישפך לאמה שדם העולה הוא על קיר המזבח ושירים טעונין איצטבא, והכא שנתן למעלה מחוט הסיקרא הדמים הוי תחלת עולה ושירי חטאת ואפ"ה יחזור ויתן על גבי קיר המזבח למטה מן החוט משום דהנך שירי דם חטאת דאית בהו מהיכן קא אתו ממה שנזרק הדם למעלה בהתערובות, ומעיקרא בעת שנזרק על הקרנות לא היו עומדין היות כולן השירים על גב האיצטבא ולכן ישנה בהדם הזה עבור להכשיר דם עולה כיון דלא נחית להו שם שיריים כלל, משא"כ בנתערב שירי חטאת עם עולה דבעת זריקת הקרנות היו ראוים להישפך כולן על גבי האיצטבא וחלה עלייהו שם שיריים אסור לשנות. וגדולה מזו מצאנו בירושלמי יומא פרק הוציאו לו ה"ו ר' יודן בעי אבדו מה הן [פירושו לדעתי אם הא דשיריים מעכבין הוא דוקא כי לא יהיב מינייהו מידי על היסוד או אף כי נחסר קצת מהן ג"כ מעכב דכל הנותר אחרי המתנות צריך לשפוך על היסוד, וזה מה דאמר בתלמודין (דף פ"א) דילמא הא קמ"ל אפילו למ"ד כו' חסרו אינן מעכבין יעו"ש בשם דאמרי במערבא ודוק] צריכא ליה כשהתחיל ליתן וחסרו אבל לא התחיל ליתן כו"ע מודי משהוא משייר הן שיריים, [פירושו אם נתן המתנות על קרנות ואח"כ הן חסרו בעי אם מעכב אבל אם טרם שנתן המתנות על הקרנות נחסרו ואין בו כדי ליתן שיריים כו"ע מודו דמשהוא משייר הן הן השיריים]. וא"כ מוכח דאף למ"ד בחטאות הפנימיות דמעכבי אם חסרו טרם המתנות לא חלה עליהן שם שיריים ואינן מעכבי. והא דפריך ת"ש נתן למעלה ולא נמלך כו' וכיון דיהיב ליה למעלה הוי להו שיריים וקתני אלו ואלו מודים שיחזור ויתן למטה וש"מ מקום עולה מקום שיריים, פירושו כך דלר' אליעזר הלא צריך ליתן למטה על הקיר של המזבח לקיים מתן תחלת עולה ואחרי זה צריך ליתן על גג האיצטבא וא"כ יתן למטה פירוש כדין עולה דעלמא וא"כ לא הוי דומיא דמה דאמר ר' אליעזר ברישא נתן למטה ולא נמלך ר"א אומר יחזור ויתן למעלה ויחזור ויתן למטה והתחתונים עלו לו [כן הגירסא וכן כתבו התוס' בדף פ'] א"כ הך יחזור ויתן למטה פירושו על גב האיצטבא א"כ מוכח דסיפא עם רישא בגוונא חדא דיתן על גג האיצטבא כמו ברישא לר"א ואפ"ה סגי בחדא

דמקום עולה מקום שיריים ולא בעי למיהב תרי מתנות חדא על קיר התחתון וחדא על גב האיצטבא, וא"ש מה דפריך רבא תוספאה הא אוקימנא כו' וקא יהיב למעלה שיעור תחתונים ועוד. וא"כ הוי לר"א דומיא דרישא דיחזור ויתן למטה על גג האיצטבא דאינו נותן על קיר התחתון לשם עולה כיון דיהיב למעלה שיעור תחתונים ועוד ודילמא של עולה יהיב למעלה. ומיושב טפי קושיית רבא תוספאה דעיקר הקושיא מר' אלעזר וכמו שפירשנו ועיין בתוס', ולעיל בהלכה י"א כתבנו בסברא זו על דרך אחר יעו"ש:

ולפי מה שהבאנו מירושלמי לעיל א"ש מה דמשני אביי פרק ב"ש (דף מ') לר"י נמי איצטריך מידי דהוי כו' ושירי הדם מתן ארבע נמי לא תתעכב, פירוש אע"ג דר' יהודה אמר אם כלה כיפר מודה היכי דנשפך הדם ולא נשתייר אלא מ"ג הזיות כיון שנשפך הדם קודם המתנות לא חלה עליהן שם שיריים וקרינא בהו אם כלה כיפר וסד"א דמתן ד' נמי כן דאם לא התחיל ליתן מתן שבע ונשפך ואין בו ליתן הד' לא ליתעכב קמ"ל וזה פשוט ומסולק קושיית תוס' שם ודוק:

וגוף הדבר צ"ע, דכיון דפסק לעיל דשלא במקומו כמקומו דמי ונפסל בשר הזבח ונתכפר בעלים א"כ במה שנתן למעלה כבר נתרצה בעלים מהעולה והאיברים עצמן פסולים להקטרה, וכבר עמדו ע"ז רבוותא בתוס' (דף כ"ו) ד"ה ואי שלא במקומו, וכיו"ב עמדו רבוותא על משנה דהניתנין בפנים שנתערבו כו' נתן בחוץ וחזר ונתן בפנים כשר דהא שלא במקומו כמקומו דמי, ועיין מה שפירשו כגון דיהיב לשם מים וקושייתם ע"ז. והנראה ברור בזה, דהעיקר אימת שלא במקומו כמקומו דמי דוקא היכי דראוי ליתן במקומו הא היכי דאינו ראוי ליתן במקומו תו לא מיתכשר כי יהיב ליה שלא במקומו ובגדר דכל הראוי לבילה אין בילה מעכבת בו ושאינו ראוי לבילה אף מחמת ספק כמו (בדף פ"א) בב"ב גבי בכורים דהעיכוב אינו רק לכתחילה מעכבת בו כן הכא אף כי יתן במקומו בדיעבד הורצה מ"מ לכתחילה אינו ראוי ליתן על המזבח במקומו תו שלא במקומו לאו כמקומו דמי וכמו שפירשתי לעיל שיהא הדם ראוי ליתנו על המזבח רק באופנים פרטים בזה גילתה רחמנא שאם נתנן בכל מקום מהמזבח כשר, אבל אם אינו ראוי ליתנו על המזבח במקומו תו כי יהיב ליה שלא במקומו לא הורצה בעלים וכמוש"כ דכל הני דאמרו חכמים ישפך לאמה הוא מן התורה ועיין בתו"כ דדריש לכולהו מקראי וזה ברור ופשוט. וגדולה מזו נראה לנו דלריש לקיש דסבר שלא במקומו כמקומו דמי ומוקי משנתינו בנתן במחשבת חוץ לזמנו כו' ופיגול לא הוי משום דזריקה דלא שריא בשר באכילה לא מייתי לידי פיגול ואי הכי אמאי פסול, והא דאמר מידי דהוי אמחשבת הינוח תימה דהא נותן שלא במקומו לאכול הבשר חוץ לזמנו ולא חשיב להניח הדם ועיין

תוספות רבינו פרץ בגליון ש"ס ווילנא החדש. ולפ"ז יתכן דכיון דבמחשבת פיגול אינו ראוי להינתן במקומו תו שלא במקומו לא מיתכשר ביה אע"ג דזה דוחק קצת דהפסול מחשבה הוא ענין חוצי הבא עכשיו מכל מקום מוכרח לומר כן. ובתוספתא ריש פ"ק דמעילה נתן את הניתנין למטה למעלה כו' מועלין בהן כלל אמר כו' שלא היה לה שעת היתר לכהנים כו' מוכרח לומר דאע"ג דבעלים נתכפרו לשמואל כיון דבשר פסול תו לא מהניא זריקה לאפקועי מידי מעילה והוי כמו יצא כל הבשר דאמרו דלא מועיל זריקה ואולי גרע מינה משום דהך זריקה גורם לאפסולי בשר ולכן אינה מפגלת ודוק היטב בכ"ז:

הלכה יד

וכן אם גמר הזיות שבקודש הקדשים כו' והוציאן חוץ להיכל וכו' אינו גומר כו'.

עיין לחם משנה, וכפי הנראה דגמרא קאי אם נימא דקדושת אולם והיכל תרי קדושות נינהו ולכך כשיצא מן ההיכל פשיטא דנפסל ביוצא דהוי ב' מקומות, וכוונת רבינו שיצא חוץ להיכל והיה באולם וסבר דקדושת היכל ואולם חדא מילתא עיין ריש עירובין. וחד מקום הוי לכן מספקא ליה גם ביצא מן כל ההיכל ועיין יומא (דף מ"ד) והבן. ומש"כ רבינו דיצא מבית קו"ק נפסל משום יוצא אין לומר דכשר דהואיל וסופו לצאת וכדאמר גבי בשר ק"ק שיצא קודם זריקה (בדף פ"ט), ובפרים הנשרפים בפרק טבו"י (דף ק"ד) הואיל וסופו לצאת חובה עיי"ש, דזה אינו דהדם שהיה צריך להזות בקדשי הקדשים עדיין אין סופו לצאת שהרי היה מזה אותן בקה"ק אילו לא יצאו ופשוט מאוד:

הלכה טז

דם חטאת שהכניסו לכפר בו בפנים כו'.

הנה מסידור לשונו נראה דסבר רבינו דבשכיפר אז אפילו אם הכניס מקצת דמו בכוס אחד וכיפר נפסל גם הדם שיש בכלי אחר, אבל אם הכניס הדם במזיד ולא כיפר אז זה הדם שהכניס לפנים פסול אבל הדם שנשאר בחוץ בכוס אחד כשר. ולפ"ז מתקיימי תרי קראי הך קרא דוכל חטאת אשר יובא מדמה כו' לכפר בקודש שזה מדמה אף מקצת דמים הוא רק לכפר דילפינן מגז"ש מואת פר החטאת כו' אשר הובא את דמם לכפר דמיירי כשכיפר ואז נפסל כל הדם אף מה שבחוץ, ונכנס לכפר ולא כיפר זה ילפינן מקרא דהן לא הובא את דמה אל הקודש פנימה דמלואים דלא כתיב לכפר דזה דוקא במזיד ולכן אמר הן לא הובא דמזידין ודאי לא היו, ושם כתיב את דמה דמשמע דוקא כל דמה אבל אם הכניס במזיד בפנים ולא כיפר לא פסל את המשוייר, וזה הכרעה טובה בין ריה"ג לחכמים ולזה כוון ר' יהודה, וזה דאמר הגמ' מאי טעמא דמיבעי ליה לגז"ש

פירוש בשכיפר ובהכניסו אפילו בשוגג ולאפסולי במקצת דמו את דם המשואר ודוק, ובסו"פ כל הפסולים כוון הגמרא דבשכיפר אף אם הכניס בשוגג פסול ושפיר פריך גמרא דעד כאן לא שמענו רק דחשב לעשות דבר שיופסל הזבח כמו להוציא דמו או להניח דמו אבל לעשות מחשבה להכניס דמו לפנים במזיד דאם נכנס פסול הוא משום מעשה הזדון אבל המעשה בלא מחשבתו כגון אם הכניס בשוגג לא פסול ע"ז לעשות מחשבה על מחשבה לא סבר ר' יהודה, ויעוין במש"כ בדרך כזו לקמן פרק ט"ו ונכון. ויעוין ירושלמי פסחים פרק כיצד צולין ה"ט דאמר דלריה"ג דכל מה דסבר דהך קרא אשר יובא מדמה בפנימיות הכתוב מדבר ורק לפסול חיצונה יליף מלא הובא את דמה וזה כל דמה, ומחדש לנו עוד בזה דאם פסל המשואר על כרחין פסולו בגופו ואם לא פסל את המשואר הוא פסול מכשיר. נמצא דלפ"ז לפסק רבינו בכיפר דפוסל המשואר הוא פסול בגופו וישרף מיד ובנכנס לכפר ולא כיפר רק שהכניס במזיד הוי פסול מכשיר כמו נשפך הדם וטעון עיבור צורה, וכולה שמועה דבבלי פסחים מנהיר לפ"ז ואכמ"ל ודוק היטב:

הלכה כ

לפיכך תשרף כו'.

דשיטתו בכל הספיקות הנוגע לקרבנות פסק להקל ולכן הורצה הבעלים רק הבשר אינו נאכל מטעם ספק נבילה כמו חטאת עוף הבא על הספק, ובהלכה י"ט לא כתב כן משום דאם כפר ממנו בפנים בהיכל הלא כבר פסק בהלכה דניתנין על מזבח החיצון שנתן דמן בפנים שלא במקומו כמקומו דמי וכפר רק שהבשר אינו נאכל אף בחטאת בהמה ואם לא כפר ממנו בפנים א"כ אינו פסול רק בהכניסו במזיד וכאן דמספקא ליה אם נפסל הוי תמיד שוגג דאילו ידע דמיפסל לא הוי מכניסו וליכא מזיד בודאי וכדאמר בירושלמי תרומות ריש פ"ו דהוי כשוגג ודוק ועיין כס"מ:

הלכה כב

נפל לתוכו יין או דם חולין אומדים אותו אלו הי' מים כו'.

בגמרא פריך אמאי מין במינו ברובא ונשער כמין בשאינו מינו ונימא רואין יעו"ש בסוגי' דליכא תירוץ ע"ז ויעוי' לחם משנה וכן לקמן פרק י"ח הלכה כ' אעפ"י שריבה מין על חבירו אינו מבטלו שאין האיסורים מבטלין זא"ז אבל בל"ז הי' בטל ברוב ולא שייך רואין ויעוי' בכו"פ סי' צ"ח בזה דבקדשים שאני יעו"ש. ונראה להתבונן דהכי מקשה כיון דאמרינן דרואין אם הי' דם חולין מים הי' הדם קדשים ניכר בהן במראהו שוב הוי הדם כשר למזבח ואינו בטל וא"כ מקשה דאם הי' המבטל (היינו ההיתר) של אינו מינו

הרי הי' ניכר בו טעמו של איסור שוב עכשיו ג"כ במינו אינו צריך ליבטל, וזה דוקא אם יש כזית בכדי אכילת פרס מהאיסור אבל בפחות מכזית בכא"פ לא שייך קושייתו דאטו מי מצאנו ע"י רואין שיאסר את ההיתר הלא לא שנינו רק שהדם אינו נבטל ואי משום חצי שיעור שאסור זה לא שייך כיון דהאיסור משום חזי לאיצטרופי ובח"ש ע"י תערובות לא שייך זה ובפרט לר"ל דמיירי בסוגי' ואיהו סובר דח"ש מותר מהתורה וא"כ גם בכזית בא"פ לא קשה מידי דדוקא גבי דם דאינו צריך שיעור ובמקצתו קיים נתינה על המזבח והראי' דלמ"ד יש בילה כי נתערב דם כמה חטאות אם נתן מתנה אחת לכולן יצא אע"פ דבכל חד ליכא רק מקצת מתנה כדתני' (דף ע"ה) לכן אמרינן כיון דלא נשתנה מראיתו אם הי' מים תו לא מיבטל אבל איסור והיתר דאיסורא דצריך שיעור והגע בעצמך אם נתערב כזית בא"פ הא צריך שיעורא דכזית שיצטרפו אבל אם נחלק המשהוין ובכל חד משהו התערובות רבה עליו תו אינן מצטרפות שכל משהו בטל ברוב ההיתר כיון שאין בעצמותו שיעור לאיסור לא כן בדם שכל משהו הוי שיעור הזיי' ולכן אינו מבטלו היין או דם חולין, סוף דבר דבאיסורין דבעי שיעור ואף לר"י דח"ש אסור אינו רק משום דחזי לאיצטרופי לשיעור שלם א"כ כיון שאינו מורגש בטעמא דהוי מין במינו כל משהו שאינו שיעור בפ"ע ההיתר רבה עליו ומבטלו אבל בדם דכל משהו הוי שיעור בפ"ע להזי' ע"ג מזבח תו כל זמן שלא נשתנה מראיתו אינו בטל וזה מושכל ישר אולם נראה דהסוגי' אזלא אליבא דרבי דסבר דנתינה למזבח בעי שיעורא וכי נתערבו דם חטאות בחטאות צריך ליתן כדי מתנה לזה וכדי מתנה לזה כמבואר (דף ע"ה) ואפ"ה אמר במשנתינו דאמרינן רואין משום דלא בטל כ"ז שלא נשתנה ולא אמרינן דעל כל משהו דלית בי' שיעור רבה עליו דם חולין ומבטלו א"כ קשה טובא באיסורים נימא רואין וכן לר"ש דסובר כ"ש למלקות אע"ג דמין במינו בטל ברובא בכ"ז בכל חדא הא איכא שיעורא נימא רואין וע"ז משני כתנאי ולפום הלכה דנתינה ע"ג המזבח אינה צריכה שיעור לא קשה מידי דאמרינן רואין ומב"מ ברובא בטיל ודוק. אמנם בחידושי הארכתי לחלק בין איסורים דאכילת אדם הרי האדם מרגיש טעם האיסור עם טעם ההיתר המרובה כחדא במין במינו משו"ה נהפך האיסור להיות היתר כמש"כ הרא"ש בפרק גה"נ אבל גבי זריקה הדם חולין שאינו מתקבל לגבוה הוי כאילו לא העלה כלום רק הדם שישנו במציאותו הוי למזבח ונשאר במציאותו ועולה על המזבח ואכמ"ל:

בלח"מ. לא גרס רבינו כגירסת רש"י רק כגירסת התוס':

נ"ב עיין לקמן הלכות מקואות דגריס כגירסת רש"י:

הלכה כג

דם הקדשים שנתערב בדם פסולי המזבח כו' וכל אותן הזבחים פסולים.

אע"ג דפסק לקמן פ"ג הל' י"ט דכלי שרת מקדשין דם הפסול ליקרב היינו להקריב את הדם לבד אבל הזבחים עצמן שדמן קרב פסולין ומה שאמר דכוס הנשאר ישפך לאמה יעוי' תוס' דף פ"ז שעמדו בזה ופירשו בעירה לכלי חול כו' והוא הדין בהיה הכוס ביד זר או ביד שמאל של כהן או בכלי ע"ג קרקע דכל אלו אינן מקדשין כשהכלי שרת בידים ויעוי' תוס' שם.

וחתני זצוק"ל פירש עפ"י מה שכתוב באור שמח הלכות קרבן פסח יעו"ש דכן הכא דאם ידע שהדם פסול ובמכוון רוצה לקדשו בכלי שרת אז מקדשו ליקרב אבל בהיה סבור שהוא דם כשר ונמצא שהוא דם פסול ואז הוי טעות דאילו ידע דהוא פסול לא הי' מקדשו בכלי שרת והוי קידוש בטעות ואין מקדשין אלא מדעת ודו"ק.

וכל אותן הזבחים פסולין.

הנה בספרא יליף מתלתא קראי דכתוב דמו למעט דנתערב בפסולין וחיצונים בפנימים והניתנין למטה בדמים הניתנין למעלה דאין זורקין הדם, וכפי הנראה דזה מן התורה ולכן סברי רבנן כן דלא אמרינן רואין כאילו הן מים והיה מראה דם ניכר בהן, וכמו באיברים שנתערבו בפסולין או בחטאות דלא אמרינן רואין כאילו עצים כן סברו בדמים דלא אמר רואין כאילו הן מים וכמו בנתערבו דמים הניתנין למטה בדם שנתן למעלה דאסור מן התורה לזרוק ולשנות בהן דעולין לא מבטלי אהדדי כן סברי גם בנתערב בפסולין דאסור מה"ת לזרוק הואיל ואיתמעיט מקראי, ולא אמר רואין רק בנתערב בדם התמצית דליכא קרא מוכרח לומר דהוי דרבנן דמה"ת אמרינן רואין כמו בדם חולין, ורק לר' אליעזר דסבר באברים דרואין כאילו הן עצים אף באיברי חטאת וכן בפסולין דאם עלו לא ירדו לבד בבע"מ דאם עלו ירדו מודה דאסור להעלותן א"כ פליג על הך דספרא וסבר דלשם מים יתן, לדידיה שוה דם התמצית ודם הפסולים דאמרינן בהו רואין רק משום גזירה גזר לכן פריך הגמ' לר"ז דר' אליעזר לא גזר במקדש ניתננהו כחדא, ובחידושי ביארתי באורך והעלתי שם בנתערב בדם פסולים דמה"ת אסור לזרוק הוי דיחוי לכן פסק רבינו בדיעבד הוי דיחוי ואם נתן כל הכוסות חוץ מאחת ישפך לאמה וכולן פסולים משום דיחוי, והא דבניתנין למטה שנתערבו בניתנין למעלה לא הוי דיחוי משום דאף אם לא נתערבו ונתן של מטה למעלה ג"כ נתכפר דשלא במקומו כמקומו דמי ובדם התמצית הוי רק משום גזירה לכן לא הוי דיחוי והך דרבא הוא משום דהגזירה דהוי קבוע ובע"ח

לא בטלי שזה גזירה בכל התורה כולה ואין זה דין שנתחדש דוקא בקדשים לחוד לכן אלימא טפי, כן העליתי בחידושי באורך דלא כשיטת רבנן בתוס' דהוי רק דרבנן יעו"ש:

הלכה כד

בלח"מ. ומשמע מברייתא זו כו' וכ"ת דרבנן לא אמרי אלא לכתחילה כו':

נ"ב תמוה מאוד למעיין עיין לקמן פי"א ה"ו דהעלי' שלא בכלי שרת פסולה כדאמרי רבנן שם:

הלכה כו

הרי זה ספק אם דרך הקטרה בכך כו' לפיכך לא יעשה כן לכתחלה ואם עשה הורצה.

פירוש כדרכו בכל הספיקות בקרבנות דפסק בדיעבד הורצה וכאן גבי אברים צ"ב דהא אם לא הוקטרו האימורים והאברים ג"כ הורצה. ורק לגבי קומץ יתכן דבכה"ג מספק הורצה וצ"ע בהא דפסק רבינו פ"א הלכה ל"א דאם נאבד מהאברים קודם זריקה ונשאר פחות מזית אם זרק לא הורצה איך הדין בהקטיר האברים קודם זריקה אי אמרינן אם זרק הורצה מי קפדינן דהזריקה תהא מתרת להאברים והבשר וכיון דבעת הזריקה ליכא מה להתיר לא יזרוק או דלמא כיון דמקיימא אכילת מזבח סגי. וכאן הא אמרו באימורים ואברים שעלו ע"ג מזבח קודם זריקה [ואף בנשפך הדם לר"ש] דאם עלו לא ירדו ונעשה לחמו של מזבח ותו מצי זריק לכתחלה אף בלא אברים כיון דהי' כאן לחמו של מזבח והוי הקטרת מזבח ומסתברא דבכה"ג קרינן בי' קרא והבשר תאכל וכן ועשית עולותיך הבשר והדם על המזבח כיון דהיתה כאן אכילת מזבח ולפי זה א"ש דברי רבינו שבאופן אם הקטיר קודם הזריקה בזה האופן שסידר העצים עליהן אם הוי דרך הקטרה אז אם זרק הורצה, אבל אם לא הוי דרך הקטרה הוי כמו נשרפו האברים שלא ע"ג המזבח ואם זרק לא הורצה ודו"ק.

ולפי זה מיושב מה דמפרש בפרק כיצד צולין דף ע"ז טעמי' דר"א דמדייק דגבי עולות כתיב מעיקרא הבשר והדם בסוף וגבי קדשים קלים כתיב ודם זבחיך ישפך והדר והבשר תאכל ולא מפרש לר' יהושע טעמא יעו"ש ולפי זה מיושב דגבי עולות דליכא רק אכילת מזבח אם אכל המזבח קודם זריקה גם כן הורצה כיון דהוי אכילת מזבח לכן כתיב הבשר והדם דאף אם הבשר קודם זריקה הורצה אבל בזבחים אם אכיל הדיוט קודם זריקה דעובר בלאו דלא תוכל לאכול כו' לא הוי אכילה כלל ואם זרק לא הורצה לכן צריך להיות הזריקה קודם והבשר תאכל שאם נאבדו האימורים קודם זריקה ומהבשר נאכל קודם זריקה לכהן אז אם זרק לא הורצה כיון דליכא אכילת מזבח ואכילת הדיוט קודם

זריקה באיסור לא הוי אכילה כלל לכן בעי שהבשר יאכל אחר זריקה ודו"ק כי הוא נכון בס"ד.

פרק ג

הלכה ג

שכל הראוי לאישים אם עלה לראש המזבח לא ירד.

נסתפקתי בבמה אם מקדש פסולים או לא, והנה נראה דמאן דדריש מעל המזבח ודאי דתליא במזבח דאפילו למאן דאמר דילפינן מהעולה על מוקדה הראוי לאישים כו' ג"כ אמרו בגמ' הכתיב מזבח מ"ט קאמר רחמנא כל הראוי למוקדה מקדש מזבח, ללמדך טעמא שלא ירד משום קדושת מזבח (רש"י) וכיון שכן נראה דתלוי אם בעי בבמה מזבח דאם בעי שם מזבח אלמא דקדושת מזבח אית בה ותו מקדש פסולין. ואי לא בעינן מזבח בבמה בעת היתר הבמות תו מזבח שבו אין לו דין מזבח והרי הוא כסלע בעלמא ואינו מקדש פסולין. ובזה יומתק מה דפליגי ר' יוסי ור"ש בזבחים (דף ק"ח) דלר"ש דבמה אינה טעונה מזבח א"כ אינו מקדש פסולין א"כ יקשה לנו דלמה לן קרא דמיום השמיני והלאה ירצה לקרבן כו' דלילה לא חזי לקרבן הא מביום צוותו נפקא וצ"ל דנפ"מ דאם עלה ירד דהוי מחוסר זמן לילה דשמיני, ומוכח דבמקדש ג"כ פסול שנשחט בלילה אם עלה לא ירד דליכא למימר דנפ"מ לענין במה דלילה פסולה בבמה, ואם תאמר כמוש"כ בתוס' (דף י"ב) דבבמה לא איתמעיט לילה מתורת אם עלה לא ירד, אדרבא דבבמה ג"כ כל הפסולים אם עלו ירדו כיון דליכא מזבח, ור' יהודה סבר על כרחין כר"י דאיכא מזבח בבמה ומקדש פסולים אף אם נשחטו בלילה דמיעוטא לא כתיב בבמה ודוק:

הלכה ז

אבל קדשים שלנו או שלן הדם כו'.

בגמרא לן הדם שהרי לן באימורים כשר לן באימורים שהרי לן כשר בבשר יוצא שהיוצא כשר בבמה, ולא אמר יוצא בדם כשר שהרי יוצא באימורים כשר ויצא באימורים כשר שהרי כשר בבמה, נראה ברור משום דבבמה אין טעון כלי שרת דהוי כלי חול מקבלו ודם בעזרה נתקדש בקבלת כלי שרת וכדאמר בסוטה דאע"ג דנתקדש בשחיטה טעון כלי שרת לקדשו וא"כ אין שייך כלל במה לדם לכן יצאת דמה שפיר אם עלה תרד כיון דנתקדש בכלי לא שייך למילף אותו מבמה דשם אין קודש מקבלו דכליו חול הוי וכי נתקבל בכלי חול הוי כמו שנשפך על הרצפה ועיין מש"כ בזה התוס' ודוק:

או במחשבת שנוי [**השם**] **כצ"ל**:

הלכה יד

וכן נסכים הבאין בפ"ע כו'.

נ"ב פירוש ואינן באין לאישים כמו שפסק בפט"ז ממעה"ק יעו"ש ודוק:

הלכה יח

ושאר כלי שרת מקדשין [את] הראוי להם.

נ"ב אבל שאינו ראוי להם לא מקדשי כלי שרת והא דמזבח פנימי מקדש קומץ מנחה משום דהוי כלי שרת פירושו משום דראוי לכלי שרת שהקומץ מתקדש בכלי שרת לכן גם מזבח פנימי מקדשו וכן כתב רש"י פסחים (דף ל"ד ע"ב) דאין כ"ש מקדשין רק הראוי להם כמזבח יעו"ש: וצ"ב הך שמועה דזבחים (דף כ"ח) קטורת זרה ואכמ"ל:

הלכה כ

כל כלי השרת אין מקדשין אלא במקדש כו'.

תוספתא מנחות פרק י' אין מקדישין בפנים אלא בחוץ, פשוט דקאי הוספה על משנתינו רביעית מה היה משמשת רביעית מים למצורע כו' חצי לוג מ"ה משמש חצי לוג לסוטה, וטהרת מצורע היה בחוץ לחומה והשקאת סוטה היה בשער נקנור מקום שלא נתקדש בקדושת העזרה ויעוין סוטה (דף ז') והיא עומדת בפנים והכהן עומד מבחוץ יעוין תוס' (דף ח') בשם תוספתא, לזה אמר ששני דברים אלו היפוך מכל כלי שרת שמקדשין בחוץ ואינן מקדשין בפנים, שבכל קרבנות תנן בזבחים (דף פ"ח) וכולן אינן מקדשין אלא בקודש, ולהנך שני דברים אינן מקדשין בפנים אלא בחוץ ויעוין תוס' ד"ה אי לסוטה חולין נינהו, ובפרה פליגי אמוראי בזבחים (דף כ') אם מקדש בכלי שרת בפנים או בחוץ, וז"ב:

הלכה כא

כלי שרת מקדשין שלא בזמנן להיפסל אבל לא להקרב כו' כגון שקמץ מנחה בלילה כו' ה"ז נשרפת.

הנה בסוגיא שם שקיל וטרי ומסיק דמש"ה מקדשין ליפסול שלא בזמנו משום דאין לילה מחוסר זמן ולכך בסידר הלחם לאחר השבת לא קידשו השולחן ליפסול משום דיום מחוסר זמן הוא, ואם תאמר כי מטא בי שימשי תקדש ליה השולחן זה אינו כיון דסידרו שלא כמצותו תו נעשה כמו שסדרו הקוף ולא קדוש אחר זה ג"כ, אבל מנחה שנקמצה בלילה כיון דאינו מחוסר זמן שפיר קדוש ליפסול כמו בזמנו דלילה פסיל ביה, והנה התוס' ביומא (המיוחסים להר"מ רוטינבארג) כתבו בד"ה כמי שסדרו הקוף הא דלא אמרינן לעיל הכי כיון דקידשו שלא כמצותו נעשה כמו שסדרו הקוף כו' וזה פלא

דהא מבואר ברש"י שפיר דשם לילה אין מחוסר זמן ושפיר קדוש ליפסל. וליישב דברי פה קדוש נראה דכוון כך, דבד"ה ניהדרי' ביממא פירש דעיקר הפסול משום דהמנחה נתקדשה בכלי בלילה ונפסלת תיכף בלינה יעו"ש וא"כ פריך שפיר דאיך אמר בגמרא אלא קומץ ניהדריה וניקמציה ביממא למאי דסבר המקשן דזה הוי שלא בזמנו ואין כלי שרת מקדשין שלא בזמנו, כן הוי סבור אבוה דר' אבין בהקושיא א"כ ההנחה למנחה אל הכלי אינו כלום והוי כמו שסידרו הקוף וא"כ היה צ"ל שיקח אותה מן הכלי ויחזור ויניח אותה ביום בתוך כלי שרת ויקמוץ אחרי זה, אלא ע"כ דהסידור מועיל אף שהיה בזמן שלא קידשה ואינו צריך לחזור וליקחנה מן הכלי ולהניחה אל הכלי דכי מטא זמניה מקדש אותה הכלי שרת ולא הוי כמו שסידרו הקוף וזה קושיא מעליא, וע"ז תירצו שפיר דעל ידי טעות שכסבור לקודש הוי סידור מעליא ולכך לא פריך רק ניהדר וניקמציה ביממא וזה עומק כוונתם:

אולם מה שאמרו נעשה כמו שסידרו הקוף בכזה מבעי להירושלמי בכורים פ"ג ה"ד הנחה מהו שתתיר [לבכורים לאכילה דהנחה מעכבת בהו ואוכל עד שלא הניח לוקה עיין פ"ק ה"ה] למחוסר זמן א"ר מתני' הדא דתימר בשחזר ונטלן אבל אם היו במקומן כהניחן הן שאם הניח בצד המזבח ועדיין מונחין הוי כמו שהניח כשהגיע זמנו, ולפי הפשט מיירי כשהיו מחוסר זמן פירוש קודם עצרת שאז אין מביאין בכורים אם הניחן אז בצד המזבח אם מועיל ההנחה להתיר אותם לאכילה כשיגיע הזמן היינו לאחר העצרת, ר' יונה בעי הניחן בלילה מהו, פירוש אם מועיל ההנחה להתירן באכילה כשיגיע היום והיינו אם לילה מחוסר זמן וכפי הנראה דסבר דלא אמרינן דהוי כסדרו הקוף ולכן מועיל ההנחה וזה דלא כרב אשי ודוק:

אמנם מה שכתבו להקשות בד"ה ניהדר וניקמציה ביממא דלוקמא כגון שהקטיר הקומץ, זה תמוה דבמנחות (דף ט') פליגי ר"י ור"ל דר"י סבר מנחה שחסרה קודם קמיצה שיביא מתוך ביתו וימלאנה יעו"ש דסבר קמיצה הוא דקבעה וא"כ אם לא נתקדש הקומץ בכלי שרת שלא הגיע זמנו אם הקטיר הוי מנחה שחסרה ועיין ביומא (דף מ"ז) בזה ומביא מתוך ביתו וימלאנה ודבריהם תמוהים מאוד ומדברי רבינו שכתב ונתן הקומץ לכלי שרת משמע דמיירי דהמנחה נתקדשה בכלי ונקמצה בלילה ולכך נשרפת קודם עמוד השחר דאי משום קדושת כלי הלא אינה נשרפת עד שיעלה עמוד השחר וכמוש"כ בתוס', וכפי הנראה דרבינו סובר דבשולחן שאני ועיין בתוס' זבחים (דף פ"ז) ד"ה לשולחן מדמינן לה שכתבו דשום פסוק יש שאינו נפסל כו' ועיין ירושלמי שקלים פי"ג שופרות ה"ד ובהגהות הגר"א ואכמ"ל:

הלכה כג

שאין בעלי חיים נדחין. הקדיש בהמות כו' שהדחוי מעיקרו אינו דיחוי.

פירוש אבל מטעם שאין בע"ח נדחין לא סגי משום דכאן דחינהו בידים שהקדיש בשעה שאין מזבח והוי כמפריש נקבה לפסחו דפסיק בפרק ד' מק"פ ה"ד דאם לא נפל בה מום עד שהקריב פסחו יביא בדמיו שלמים ואינו קרב עצמו שלמים משום דדחיה בידים ורק משום דהוי דיחוי מעיקרו לא הוי דחוי וכן לקמן בפרק ד' מפסולי המוקדשין הלכה כ"ד הפריש אשמו כו' יפה סלע ובשעת כפרה יפה שתים כשר שהדחוי מעיקרא אינו דחוי. ולא שייך שאין בע"ח נדחים משום דכיון דדחיו בידים בעת שאינו יפה רק סלע אלא משום דחוי מעיקרא אמר דלא הוי דחוי ושם דבשעת הפרשה הי' יפה ב' סלעים והוזל וחזר ונעשה יפה שתים כתב שאין בע"ח נדחין ומפרש מה דבעי ר' אלעזר מר' יוחנן בע"ח נדחין או אין נדחין שם לענין אם הוזל וחזר והוקר דמזה מיירי שם בכולה סוגיין ובהלכות שגגות פרק י' הלכה י"ג עשיר שהפריש קן כו' והעני יביא קן כו' שדחוי מעיקרו אינו דחוי, אבל משום שאין בע"ח נדחין לא דכיון דדחי' בידים הוי דחוי ואינו דומה לבעלי מומין עוברין וברור. [ובפירוש המשנה פסק דבע"ח נדחין יעו"ש] ומה דמפריש נקבה לפסחו אמר דהוי דחוי כיון דדחי' בידים אע"ג דהוי דחוי מעיקרו היינו משום דלא הדר חזי למה דאפריש רק לקדושת שלמים ואיהו הפריש לפסח לכן הוי דחוי אבל בהנך שלשה מקומות שכשהעני וכשהוקרו וכשנבנה המזבח הוי חזי לאותו קרבן שהפריש מתחילה בזה אמרו דחוי מעיקרו אינו דחוי ודו"ק.

פרק ד

הלכה א

וחטאת שמתו בעליה.

תוספתא תמורה פ"א, אלו דברים שבין בהמה לעופות שהבהמה כו' ויש בה חטאת מתה כו' משא"כ בעופות, וכולהו משניות דקנים וסוגיא דיומא (דף מ"א) להיפך ועיין שעה"מ שכוונתי לדבריו ויעוין רש"י נזיר (דף כ"א), ומכבר אמרתי להגיה דצ"ל ויש בהן חטאת נשרפת, אמנם כעת נ"ל דאולי הפירוש יש בהן חטאת מיתה שעל עון שיש בהן מיתות ב"ד ניתן שגגתן לכפרה כמו עו"ג ועריות ושבת אבל חטאת עופות אינן רק בטומאת מקדש וקדשיו שאין בהם רק כרת ושבועות בטוי שאינן אלא בל"ת אבל על עון שיש בו חיוב מיתה במזיד ליכא בשגגתן חטאת העוף, וחטאת העוף הבא על הספק אינו רק במחוסרי כפרה כפסק רבינו ודוק. וזה רחוק:

אבל חטאת ציבור כו' תרעה עד שיפול בה מום ותמכר כו'.

מה מאוד עצמה הפליאה על רבינו שהשמיט הדין הנזכר במשנה וגמרא פ"א דשבועות דשעירי המוספין שלא קרבו ברגל זה יקרבו בר"ח לא מיניה ולא מקצתו וחפשתי ולא מצאתי. אחר זמן בא לידי שו"ת ברכת אברהם לרבינו אברהם בנו של רבינו וראיתי שם בסימן ט' אורך גדול בזה וכל דבריו עפ"י גירסא אחרת שהיה לרבינו ועפ"י פירושי רבו הר"י בן מיגאש, וזכיתי לחידושי הר"י בן מיגאש בעצמו וזה הנראה לבאר, דבדף י"א אמרינן בסוגיא שם ורבנן דפליגי עליה דר' שמעון מאן נינהו כו' ואלא רבנן דאמרו לו ממאי דר"י היא וה"ק ליה בשלמא לדידי דאמינא לב ב"ד מתנה עליהן אמטו להכי יקרבו אלא לדידך אמאי יקרבו דילמא ר' מאיר היא וה"ק ליה בשלמא לדידי דאמינא כל השעירים כפרתן שוה מש"ה יקרבו כו' אלא ר' יוחנן גמרא גמיר לה כו' לדברי חכמים נפדין. נמצא דלמאן דסבר כל השעירים כפרתן שוה ודאי דהן קריבין זה בזה ואף למאן דפליג ומחלק בכפרת שעירי ר"ח לשעירי רגלים ג"כ מודה דשל ר"ח קרב ברגל משום דלב ב"ד מתנה עליהן ואף דבפר ושעיר של יוהכ"פ אמר כיון דאבודין לא שכיחי לא אתנו עליה לב ב"ד דוקא תמן משום דאינהו גופייהו לא שכיחא עיין בתוס' ד"ה ור"ש והבן. נמצא דהך משנה הלכה פסוקה ואין חולק לשיטת רש"י ותוס' ולפי גירסא שלפנינו:

אולם הר"י בן מיגאש בחדושיו פירש דאם לב ב"ד מתנה עליהן לא אמרינן דהן קרבין ברגל אחר או בר"ח אחר רק הן נפדין כשהן תמימין וכמו דאמרינן בתמידין שלא הוצרכו לצבור נפדין תמימין [אולי משום דאפשר למייתי לידי תקלה עיין יומא (דף ס"ה)] והא דמתיב מהך דא"ל לר"ש כו' ואמאי לימא לב ב"ד מתנה עליהן פירש הכא בשעבר זמנן של שעירין כו' אמאי קרבין בזמן אחר לימא לב ב"ד מתנה עליהן כו' ולא יקרבו אלא נפדין תמימין ואינן ניתנין ליקרב בזמן אחר כלל, ולפ"ז אין באפשרי לגרוס לקמן ואלא רבנן דאמרו לו [ממאי דר"י היא וה"ק ליה בשלמא לדידי דאמינא לב ב"ד מתנה עליהן אמטו להכי יקרבו] דלר' יהודה צ"ל דאינן קרבין רק נפדין תמימין ור"י ב"ח פירש אלא רבנן דא"ל דקתני במתניתין אמרו לו הואיל וכפרתן שוה היך הן קריבין זה בזה מכלל דאינהו אין קריבין ס"ל אלא נפדין כשהן תמימין אלמא לב ב"ד מתנה עליהן, וכוונתו כך, דהם שמעו לר"ש דסבר קריבין זה בזה והן סברו אין קרבין זה בזה רק נפדין תמימים ולכך מקשו בשלמא אם הוי סברית דכפרתן שוה הוי א"ש דמשו"ה יקרבו זה בזה אלא עכשיו דסברית דאין כפרתן שוה איך אתה חולק דקרבין זה בזה, וכן העיד רבינו אברהם בנו של רבינו שם כי אין זו בנוסחאות שלהם ואינו יודע מגירסא זו כלל. ולמ"ד דלב ב"ד מתנה עליהן נפדין כשהם תמימים ואינן קרבין ברגל או בר"ח אחר כלל וכן פסק

רבינו ולכך השמיט דינא דמשנתינו דאינו רק לר"מ דסבר בתוספתא דהן קרבין זה בזה ולר"ש דכפרתן שוה ולא סברו דהן נפדין תמימין, ורבינו פסק כר' יוחנן אליבא דחכמים דגמרא גמירי לה דנפדין תמימים. ולמאי דמסיק מודה היה ר"ש בשעירי חטאות שאין מקצין בגופן אלא בדמיהן פירוש בכל השעירים אף בשעירי הרגל והא דקתני במתני' בשעירי הרגלים ושעירי ר"ח שהן קרבין זה בזה לאו שאבדו והפריש אחרים תחתיהן ונתכפרו בהן ואח"כ נמצאו אלו, בכי האי ליכא למימר שהן קרבין ברגל אחר או בר"ח שכיון שהפרישן אחרים תחתיהם ונתכפרו בהן אם נקריב אלו עכשיו ברגל אחר או בר"ח קא עברי משום בל תוסיף הלכך ירעו עד שיסתאבו וימכרו כו' אלא כגון שאירע מקרה ולא הקריבו שעירים עסקינן כמו כו' שכיון שלא הקריבו שעירים כלל לפיכך יש לדבר תשלומין וקריבין זה בזה עכ"ל הקדוש. וכוונתו דאם הקריבו שעירים אחרים תחתיהן הרי כבר נתכפר טומאת מקדש וקדשיו שהיה צריך להתכפר באותו רגל ע"י השעיר, וא"כ תו לר"ש דלית ליה לב ב"ד מתנה עליהן אינו יכול להקריב שעיר שהופרש להתכפר ברגל זה עכשיו ברגל אחר דעל עשה שלאחר הפרשה אינו מכפר וא"כ איך יתכפר בו טומאת מקדש וקדשיו שנתהווה אחר הפרשתו ואם לא קרבו שעירים כלל, אז מיגו דמתכפרים בו עון טומאת מקדש וקדשיו שנתהווה קודם הפרשתו היינו קודם הרגל שהיה מופרש להיקרב בו, מתכפרים נמי כל טומאות מקדש וקדשיו שנתהווה גם אחר הרגל הזה ואין מקריבין ברגל הבא רק שעיר אחד ואעפ"י שהופרש להתכפר ברגל העבר, אבל כשנתכפרו בשעירים אחרים תחתיהם תו כיון שאינו מכפר רק על טומאות שנתהוו אחר הרגל העבר והוי עון טומאת מקדש וקדשיו שלאחר הפרשתו אינו מכפר ואם יקריבו גם שעיר זה נוסף על שעיר אחר הלא יעברו משום בל תוסיף וז"ב:

הן דבפ"ק דזבחים דקא בעי אם עולה מכפרת על עשה דלאחר הפרשה מייתי מהך דאמר ר"ש שני שעירי עצרת למה הן באין דמכפרי על עשה דלאחר הפרשה אע"ג דבעולה מכפר על עשה דקודם הפרשה ומכפרא נמי על עשה דאחר הפרשה, ומדמה זה לשעירי עצרת שאינן באין לכפר רק על עשה דלאחר הפרשה דעשה שקודם הפרשה כבר כיפר הראשון, אך זה הוא לסד"א ומייתי מכש"כ אבל למסקנא דדחי לה אין ה"נ דהוי כמו דפרישית, ולפ"ז מיירי מתניתין כגון שלא הקריבו כלל באותו הרגל שעיר אבל באבודין לא אמר כש"כ שאין מכפרין על עשה דלאחר הפרשה לחודייהו. ולפ"ז א"ש פשטיה דגמרא דמשני דבאבודין דלא שכיחי לא אמרינן לב ב"ד מתנה עליהן ואפ"ה פריך שפיר ממשנתינו דלימא לב ב"ד מתנה עליהן משום דמשנתינו לא מיירי באבודין כלל רק בלא הקריבו שום שעיר אבל אין ה"נ באבודין לא אמרו לב ב"ד מתנה עליהן

ואין לחלק בין אבידה לשעיר הפנימי לאבידת שעיר החיצון [כמו שכתבו רבנן בתוס'] ולכך א"ש פסק רבינו דסתם בחטאת צבור שאבדה דתרעה ואפילו בשעיר דרגל ור"ח דנפדין תמימים לא אמרינן משום דבאבודין לא אתנו ב"ד ובלא הקריבו כלל סבר דנפדין תמימים וכמו דפרישית ובכ"ז מקשה שפיר על משנתינו דלימא לב ב"ד מתנה עליהן דלא מצית לאוקמי באבודין [וכפרש"י ז"ל] דבאבודין שנתכפרו באחר כיון דאין כאן לכפר על עשה דקודם הפרשה שוב על עשה דלאחר הפרשה לחודיה אינו מכפר ואיך אמר ר"ש דהן קריבין זה בזה, וע"כ דר"ש מיירי בלא הקריבו כלל ולא באבודין. וכן מורה לשון התוספתא דמנחות פ"ז קטורת שלא קרבה חציה בבוקר כו' חביתי כ"ג כו' תקרב כולה בה"ע כו' שעירי הרגל לא קרבו ברגל יקרבו בר"ח כו' מוספי שבת שלא קרבו בשבת זו יקרבו בשבת הבאה חובת שבת הבאה כו' הרי דכולהו מיירי בלא קרבו כלל, זה הברור בשיטת רבינו ורבו הר"י בן מיגאש בס"ד:

ובזה יבואר לשון הירושלמי פ"ק דשבועות ה"ד שעיר שלא קרב ברגל יקרב בר"ח כו' שמתחלה כו' ולא כבר כיפר יום הכפורים. ופירושו לפ"ז פשוט, דזה מצינן בתו"כ דיום הכפורים עצמו של יום מכפר בלא שעירים, וסובר הירושלמי דהוה"ד על טומאת מקדש וקדשיו ג"כ עצמו של יוהכ"פ מכפר, וכן מוכח גם בתו"כ פרשה אחרי פרק ח' על פסוק והיתה זאת כו' אחת בשנה כו' לפי שמצאנו שזה מכפר שלא בשעיריו יכול אף שאר הימים כך מכפרים שלא בשעיריהם ת"ל אחת בשנה כו' זה מכפר שלא בשעיריו ואין שאר ימים מכפרים שלא בשעיריהם, הרי מפורש דדומיא דהנך ימים דמכפרים על טומאת מקדש וקדשיו יום הכפורים בעצמו של יום מכפר וכן קאמר בלא שעיריו, ושעיר הפנימי מכפר רק על טומאת מקדש וקדשיו וכיון דיוה"כ בעצמו מכפר על טומאת מקו"ק איך אמר לא קרב בר"ח יקרב ביוה"כ לא קרב ביוה"כ יקרב ברגל הבא הא יוה"כ בעצמו מכפר, וכיון דעכשיו שעיר הרגל אינו מכפר על עון טומאת מקדש דקודם יוה"כ תו כי בא לכפר הוא רק על עון טומ"ק דלאחר יוה"כ והוי כמו שלא בא לכפר רק על עשה דלאחר הפרשה ואינו מכפר וכמו דפרישית לעיל, וע"ז משני דכתיב בחג המצות ובחג השבועות ובחג הסוכות כמי שכולן מכפרין כפרה אחת דמי והוי כמו שהופרש להיקרב בחג הסוכות ודוק. ועיין עוד בשו"ת רבינו אברהם בנו, וזהו מה שרצינו לבאר בס"ד ובעיקר ענין דעשה לאחר הפרשה יש לי בזה ענין יקר ויבואר במק"א:

הלכה יד

אבל אשם ודאי שמתו בעליו כו'.

כן באשם תלוי ויעוין לקמן הלכה כ"א. ונסתפקתי באכל ספק חלב ונודע לו והביא

אשם תלוי ונשתהה עד שעבר עליו יום הכפורים דמכפר על אשמות תלוין מי הוי כאשם שנתכפרו בעליו ורועה ויפול לנדבה או לא מי הוי כאומר לא יכפר עליו יום הכפורים דאינו מכפר ואם תאמר אי הכי כשנאבד אחר זה האם יהא צריך להביא אשם תלוי אחר, זה אינו דהא רוצה בכפרתו רק דהוא רוצה שיתכפר ע"י אשם זה אם יקריבנו אבל אם נאבד אח"ז כפרה עליו יוהכ"פ, ועיין ירושלמי יומא פ"ח ה"ז ואין הקב"ה רואה את הנולד ויכפר מיד יעו"ש:

הלכה טז

המפריש נקיבה לאשמו כו' הפריש נקיבה לעולתו כו'.

בגמ' פליג ר' שמעון דמפריש נקיבה לעולתו קדשה קדושת הגוף משום דנקיבה כשרה בעולת העוף יעו"ש, אבל מפריש נקבה לפסחו ולאשמו לא קדשה קדוה"ג ומשו"ה אינו עושה תמורה, ורבי סבר בפסח דקדשה קדוה"ג משום דמותר פסח קרב שלמים, ופריך ולודי לרבנן באשם הואיל ומותר אשם קרב עולה ופרש"י דבעולת נקבה קדשה גופה הואיל ובעוף כשר בנקיבה, וזה תמוה לדמות פסח דמותרה בא שלמים לאשם, דשם בשלמים גם נקיבות כשרים בהקרבה (אם לא הך דהפריש לפסח דדיחוי הוי) ובאשם גם במותרו ליכא נקיבה דעולה בא רק מן הזכרים רק דקדוש קדוה"ג בהפריש משום דבעוף כשר, והוי דוגמא להך דאמרו תרי רואין לא אמרינן (פרק עושין פסין) תרי הואיל (פרק כל שעה) ומאי מקשה. ולכן נראה דקושיית הגמ' על הך דתניא ברייתא אשם בן שנה והביא בן שתים בן שתים והביא בן שנה דסבר ר"ש דאינן קדושים כל עיקר, והרי מותרו קרב עולה ועולות כשרים בכבשים ואילים וע"ז שפיר דמי לפסח, וא"ש מה דמשני מותרות לנדבות צבור אזלי ואין צבור עושין תמורה דעל נקיבה לאשם הוי ליה למימר דבציבור אין מקיצין בעוף שבועות (דף י"א) עיי"ש. וכזה אמר בירושלמי שקלים פ"ד טעמא דר"ש בן יודא דבעולה ג"כ לא קדשה נקיבה קדוה"ג אם מין במינו חלוק עליו כש"כ מין בשאינו מינו יעו"ש, ובתוס' כאן ד"ה יחיד שהפריש כו' וזה פשוט, ויעוין שם בירושלמי שמביא הך דרבי ופריך ולימא אין אני רואה דברי ר"ש באשם שהמותר אשם קרב עולה, ג"כ פי' כנ"ל, אמר ר' אבין אם הקדיש לפסח בא שלמים גופו קרב שלמים אם הקדיש אשם בא עולה אין גופו קרב עולה ופירושו אע"ג דאשם שניתק לרעיה ושחטו לעולה כשר מכל מקום בעי שיהא ניתק לרעיה ודלא כשיטת רבינו תם וכמו שנראה גם מדברי רבינו לעיל הט"ו:

ובזה מתבאר לן ירושלמי סתום מאוד מעשר שני פ"ג זה לשונו אין מוסיפין חומש אלא על תחלת הקדישות כו' ר' שמואל כו' שלמים שלקחן בכסף מעשר הוממו ופודין

מוסיף חומש [משום דשלמים קדושה חדשה והוי תחלת הקדש] ר"ש כו' שלמים שלקחן מדמי פסח הוממו ופודין מוסיף חומש כו' פסח צורכא כו' שלא תאמר הואיל ופסח משתנה לשם שלמים כהקדש אחד הוא ואינו מוסיף חומש, פירוש דסד"א הואיל והוי שניהם להקרבה לכן הוי כמו הקדש ראשון ואינו מוסיף חומש פעם שני לכן צורכא להשמיענו דהוי קדושה אחרת ולגבי קדושת שלמים הוא פעם ראשון ומוסיף חומש. א"ר הונא טעמא דר' שמעון דו אמר אין הפסח עושה תמורה ושונה ופירש הפני משה דר' שמעון סבר דאין ממירין וחוזרין וממירין בקדשים, המיר בו עודו פסח ממיר בו כשהוא שלמים, משום דזה אינו תמורה פעם שני דבקדושה חדשה של שלמים ליכא רק תמורה פעם אחד, א"ל ר' מנא ולאו דמיי רבי הוי מדמי לה, וזה צריך ביאור. והפירוש פשוט דרבי אמר דמודה לר' שמעון דמפריש נקיבה לפסחו עושה תמורה הואיל ומותר פסח בא שלמים ובמפריש נקיבה לאשמו סבר דאינו עושה תמורה אע"ג דמותרו קרב עולה הואיל ואין גוף האשם קרב עולה אבל פסח הואיל וגופו קרב שלמים הוי קדושה חדא וגם בעודו פסח דנקיבה לא חזיא לפסח עושה תמורה, הרי דסבר דקדושה אחת הואי פסח ושלמים וא"כ אם המיר בו כשהוא פסח תו אינו חוזר וממיר כשהוא שלמים דעל הקדושה כבר נתפס חדא בתמורה דפוק חזי במפריש נקיבה עושה תמורה משום דחזיא אחר פסח לשלמים ואטו אם תשאר אחר פסח ימיר בה פעם שני משום דשלמים קדושה אחרת והלא התמורה ראשונה לא חלה רק משום ההבטה על סופה שתהא שלמים, ואטו יהא חלוקה בין המיר בפסח זכר להמיר בפסח נקיבה בכולהו השלמים קדושה חדא עם מה שהיתה עומדת לפסח או לדמי פסח, ובתמורה (דף ט') איתא להך סוגיא גבי אשם אבל להירושלמי פסיקא ליה כיון דאין גופו קרב עולה רק ניתק לרעיה ודאי דהוי קדושה חדשה וכמו דמחלק לרבי בשקלים דמשו"ה מפריש נקיבה לאשמו אינו עושה תמורה וברור:

ויש לאמר דבמכוון נקיט בירושלמי דר' שמעון דו אמר אין הפסח עושה תמורה ושונה בו בפסח טפי מכל קדשים דלרבותא נקט פסח, דרבינו פסק בהלכות תמורה פ"ג הלכה ל' דבהמיר בפסח קודם חצות תמורתו רועה ובהמיר בו אחר חצות קרבה שלמים וזה כר' שמואל בר יצחק דאמר בירושלמי המיר בו בי"ג רועה יעו"ש סוף פרק מי שהיה טמא, לכן אמר דאף על גב דדין תמורה אינו שוה שקודם זמנו תמורתו רועה ובהמיר בזמנו קרב שלמים ובכ"ז כיון שהמיר בו פעם אחד אינו חוזר וממיר אף שעכשיו אחר חצות התמורה קרבה אין ממירין שני פעמים דמה הוא אחד אף תמורתו יחידה ודוק היטב:

הלכה יח
אבל הדיוט וכו'.

נ"ב עיין לקמן פ"א מהלכות תמורה ומש"כ שם:

הלכה כב
אשם תלוי בא מן [הקטנים או מן] הגדולים.

נ"ב בפירוש שהוא מן הגדולים, כן הוא בדפוס ווניציא והיא העיקר יעוין לקמן פ"ו הי"ח ובזבחים ע"ז תורה אמרי בדכרי מיחלפא לך ואיל כתוב בתורה ויעוין פ"א ממעה"ק וכן הוא בפירוש המשנה בכריתות בסוף מכילתא שם ודוק:

הלכה כד
למום שנפל כו'.

נ"ב יומא (דף ס"ד) אלא טעמא דרב דיליף מבעל מום עובר וכו':

הלכה כו
באשם בן שנה והביא בן שתים כו' ותעובר צורתו ויצא לבית השריפה.

נראה דרבינו מדמה זה לפסול בדם ומכשיר מפני שראוין לשאר אשמות כמו מנזיר לשאר והוה"ד איפכא ובפרט לרב חלקי' ב"ט בזבחים קי"ב כשרים אם מקרבין שלא לשמן אלא דבעי עקירה לכן אין זה פסולו בגופו וטעון עיבור צורה ואין סתירה לזה מסוף פרק אלו דברים בפסחים יעו"ש היטב ויעוי' בתו' כאן דמוקמי כרבה ב"א ודחוק.

הלכה כז
בכס"מ. בתוספתא כו' פ"ק שם.

נ"ב ושם בגמרא בהתכלת:

פרק ה

הלכה ז
בשאר הקרבנות שהמותר חולין.

עיין כס"מ שכתב אבל אם אמר שאביא בהן כו' שלא הקדיש מהם אלא כדי כו', נ"ב יעוין פ"ה מהלכות מעשר ה"ג שאבור לי כו' שהרי לא קנה אלא הנתלש כו' וזה כסברת רבינו ודוק:

הלכה ח
המפריש כו' למנחת חוטא כו' יביא מנחת נדבה.

רש"י פירש דאזלא לשופר לקנות עולות ציבור לנדבה וכמדרשו של יהוידע בחטאת,

ורבינו פירש דלא נפקא מכללא דמותר מנחה למנחה וכמו דמדקדק בתוספתא דשקלים מותר יין ליין ומותר דמי שמן לשמן כו' אלמא דקפדינן דמותר יהא לדבר המופרש למתחלה, לכן גם מותר מנחת חוטא אזלא למנחת נדבה ואם כי נדבה בשל צבור ליכא אזלא לנדבת יחיד ויליף מקרא דמקריא חטאת דכמו חטאת אינו טעון נסכים ואזיל לעולת נדבה דטעון נסכים כן מנחת חוטא ומנחת קנאות דאינן טעונין שמן ולבונה אזלי למנחת נדבה דטעונין שמן ולבונה, ואע"ג דשמואל מוקי הך ששה לנדבה על מותרות וחשיב מותר מנחת חוטא, אין ראיה דרבינו מפרש בשקלים דהי"ג למקדיש דמים לעולת נדבה דאינו משל צבור ואולי במפריש להציבור להתנדב לעולת צבור וכן משמע (בדף ק"ד) הנך לנדבת צבור אזלי, ומותר עשירית האיפה כיון דאינה קרוי חטאת ומעות חביתין בנדבה ליכא וחטאת לא מקריא א"כ ליכא להביא מנחת נדבה אע"ג דמתנדב אדם מנחת נסכים וזה עשרון בלול בג' לוגין רק אינה נאפת כמנחת חביתין וכן אינה באה לבונה לכן תרקב ודוק, וכל הנך שפירש רבינו הוא בלא מת דבהפריש ומת פסק בשקלים דג"כ לנדבה אזלי ויעוין ירושלמי שם דהוה"ד במותר נסכיו של נזיר דקדשי קדשים הוי, ודייק רבינו המפריש מעות למנחת חוטא זה על שופר שאמרו למנחת חוטא כדאמר שמואל או שהפריש מנחת חוטא והותרה כו' זה על שאמרו במותר ירקב וזה במפריש סולת, ומנחת קנאות יפדה ויקריב מנחת נדבה דשעורים ליכא בנדבה ופשוט:

פרק ו

הלכה ד

בד"א בקרבנות נשים כו' אבל בקרבנות אנשים הואיל וכ"א צריך לסמוך על [ראש] קרבנו כו'.

פירוש אף דקיי"ל דמצי אדם לשלוח קרבנותיו ופלפלו התוס' בזה וכפי הנראה לשיטת רבינו לא מצי לשלוח קרבן ממדינת הים כדפסק בפ"ד הי"ד כסוגיא דגיטין, ובפ"ט ממעה"ק הט"ו השמיט הך דהשולח קרבנותיו ממדינת הים כהן מניף על ידו, משום דמוקי כפירוש התוס' ביורש וכמ"ד יורש אינו סומך, משום דאינו רשאי לבטל מצות סמיכה, אבל ערל וטמא משלחין קרבנותיהן דלא מצי לקיים בהו מצות סמיכה וז"פ, וכן תנן בכריתות ובנזיר דשנים מביאין קרבן אחד על תנאי וכמו שהוכיחו בתוס' מהא, משום דכיון דמספקא לן לא מצי לקיים בהו מצות סמיכה ואין מצות סמיכה מעכבת את השחיטה דכמה קרבנות כתיב בתורה הבאתן והקרבתן בלא מצות סמיכה כמו עולת צאן ושאר קרבנות, חזינא דהבאת קרבן מצוה בלא הסמיכה ואם כי איתרבאי כולהו

לסמיכה היינו למצות סמיכה אבל הא גמרינן דהשחיטה והקרבת הקרבן מצוה בלא הסמיכה ואף היכי דלא מצי לקיים מצות סמיכה, רק כאן שאני הואיל ובשעת ההפרשה היו ראוים לסמיכה ועכשיו נתערבו ומצד ספק לא מצי לקיים בהו מצות סמיכה הוי ככל שאינו ראוי לבילה בילה מעכבת [אע"ג דאם לא סמך כשר], רק אם בשעת הפרשה המה אינם ראוים לסמיכה אז כשר ומקריבין בלא סמיכה ומנא לן הא מילתא, מדמין אנחנו זה לבכורים כמו גבי בכורים דמדכתיב הבאה בלא קריאה ראשית בכורי אדמתך תביא איתרבו נשים וכיו"ב שאינן קורין להבאת בכורים במכילתא יעו"ש, והיכי דאיכא בהו קריאה רק מפני הספק אין קורין מעכב גם הבאה וכמו שאמרו בב"ב (דף פ"א), ובפ"ג דמכות הפריש בכורים לפני החג ועבר עליהן החג ירקבו ואם הפריש אחר החג אין קורין ומביאין וכיון דבעת הפרשה היה ראוי לקריאה גרע מהיכי שלא הי' עומד לקריאה יעו"ש. ואם תקשה א"כ בקונה שתי אילנות דמספיקא לא נראו לקריאה א"כ לא לעכב בהו קריאה כיון דבעת ההפרשה לא היה ראוי לקריאה וכמו דלא מעכב סמיכה בהנך דמפרישין על התנאי בכריתות ובנזיר משום דבעת ההפרשה לא היו ראוין לסמוך מפני הספק, זה אינו דשם ספיקא דדינא דהחלטת הספק אינו מתייחס רק אל הגמר הוא בעת ההבאה דאז אין אנו יודעין אבל עד ההבאה הלא מצי ב"ד שבדור להחליט אם קנה קרקע או לא ונעשה כאילו נתהווה הספק אחר ההפרשה. כנ"ל בזה ורבותינו בתוס' האריכו בזה ומש"כ אינו רחוק ודוק:

הלכה ו

וכשם שאין ממעטין כו'.

נ"ב, ציון ההלכה ט"ס שהלכה אחת היא עם הקודמה, ומשום הלכה ט"ו באשם שנתערב בשלמים נקטיה דעולה קרב כליל ושלמים נאכלת יעו"ש ודוק:

הלכה טו

אשם שנתערב בשלמים כו' ואם קדם והקריב אשמו שניהן יפלו לנדבה.

פלא הא מותר שלמים לשלמים ואיך קרב מהן עולות ובתוספתא איתא שנתערב בזבחים ויתכן דהמה עולות וצ"ע.

הלכה יז

וכל אלו המתערבין בחיים אם הקריב הורצה כו'.

הכס"מ הביא הסוגיא (בדף ע"ג) אמר רבא השתא דאמרי רבנן לא נקריב אי אקריב לא מרצי, והקשו בתוס' חדשים בש"ס ווילנא החדש הא איך יכלו רבנן למיעקר דבר תורה בקום עשה בחטאת כו' וכמו דפריך בהאשה רבה ותירץ דרבנן אפקעינהו מרשות בעלים

עיי"ש דברי נועם. ונראה לכאורה אימת יתכן לאמר דרבנן יפקיעו ממונו דוקא היכי שהבעלים יכול להפקיר בזה יפה כח החכמים ככח הבעלים, אבל לאחר שחיטה דלא מהני פדייה וגם המוכר עולתו לא עשה כלום איך יכלו חכמים להפקיע מרשותיה כיון שהבעלים אין בידו להפקיע מרשותו דלא יהיה שלו לכפרה, ולפי מה שפירשו בתוס' קדושין (דף נ"ד) דבמתכוין לגזול מועיל לר"מ אף בקדשים קלים יעו"ש. אמנם כ"ז קודם שחיטה אבל אחרי שחיטה דאפילו ע"י מום אינו נפקע צ"ב אם יכולים חכמים להפקיעו בלא מום מרשות בעלים ואכמ"ל, ויעוין גיטין (דף נ"ה) על חטאת הגזולה שלא כו' שלא יאמרו מזבח אוכל גזילות ופירשו בתוס' דהא איך יכולים חכמים לעקור בקום עשה כו' ולפ"ז א"ש דרבנן הפקירו לממוניה והוי כחטאת דחבריה דיפה כח חכמים להפקיע אף מה שאינו יכול למכור ולהפקיר הבעלים:

אמנם לדעתי נראה, דהנה כל הקרבנות צריך דעת יעוין תוס' יומא (דף י"ט) דאם שלוחי דידן אם אמר לא בעינא שיקריב לי פלוני מצי לעכב, ואפילו אם שלוחי דרחמנא הוי נראה דאמר בכריתות פ"ק (דף ז') דאם אמר לא תכפר לי חטאתי דברי הכל אינו מכפר ובפרט היכי דאמר לא תקריב דכתיב לרצונו ויעוין ערכין (דף כ"א) וכל אדם רצונו לשמוע דברי חכמים עד כי גם באנסוהו אמרינן דניחא ליה לשמוע דברי חכמים ובאמת גמר ומקריב, כן להיפוך אמרינן גם בזה דניחא ליה לשמוע דברי חכמים, וכיון דניחא ליה לשמוע לחכמים והם לא ירצו להקריב חטאתו באופן הזה אמדינן דעתו דבטח אמר כי אינו רוצה להקריב ואינו רוצה שתכפר לו ועושה על דעת החכמים, ולכן כיון דאמרי דאף בדיעבד לא יהא עולה קרבנו, גמיר בלב שלם ואינו רוצה שתקריב ותכפר לו לכן מביא חטאת אחרת ואין זה עקירת דברי תורה. והא דפריך ביבמות בכה"ג מי מצי חכמים לעקור דברי תורה הוא בדם שנטמא וזרקו במזיד דלא הורצה דאז כי יודע כי טמא הדם ועושה במזיד נגד דעת החכמים חזינן דלא עביד עפ"י דעת החכמים ואפ"ה אמרו חכמים דאינו מרצה ושפיר מקשה איך יכלו חכמים לעקור בקום ועשה להביא חטאת אחרת, והסוגיא קאי לרבינא דזריקתו במזיד לא הורצה אבל לרב שילא לא קשה דאיהו מפרש דאם נטמא במזיד וזרק בשוגג לכן מביא חטאת אחרת דהוי כמאן דאמר דלא ניחא ליה בהקרבתן ולא הוי לרצונו ולא כפר, רק דא קשה במחוסרי כפרה שאין צריך דעת מאי איכא למימר כיון דאפילו על שוטה דלאו בר דעת מייתי איך שייך בזה לומר דהוי כמו דלא ניחא ליה כיון דאדם מביא על אשתו שוטה (בנדרים דף ל"ה) וכאן פריך על יולדת, אך תמן בנתערבו מחצה על מחצה דמן התורה לא בטלי והוי דחוי דאורייתא דאסור להקריב מספק דיש כאן עולות ואיך יעשה למטה ודוק:

אמנם קשה ממשנתינו פרק ב"ש לפיכך נתן כולן כתקונן ואחת שלא כתקנה פסול כו' ובתוספות (דף מ"א ע"ב) ד"ה במאי פירשו דכיון דאין מפגלין בחצי מתיר הוה"ד דלא פסול מן התורה רק דגזרו חכמים יעו"ש, א"כ איך אמרו חכמים להביא חולין לעזרה ובפרט בחטאת יוהכ"פ להביא חטאת אחר והוי קום ועשה ומשנתינו סברה בפרק א"מ דשירי פנימיות ג"כ לא מעכבי וצ"ע. ונראה דהא דמחייבי חכמים להביא קרבן אחר ולא מיחשב עקירת דבר תורה בקום ועשה הוא דכיון דקיי"ל באבד או נשרף האימורים ולא נשתייר כזית מבשר בנאכלין לא יזרוק הדם ואם זרק לא הורצה א"כ זה בכח חכמים לומר דהזבח פסול ולא יקטיר את האימורים ולעשות האימורים כאילו אבדו לגמרי ולא נשאר מהן מידי ותו הוי כדם בלא אכילה לא להדיוט ולא לגבוה, וזה דוקא גבי פיגול דרבנן יש כח להם לעשות בשב וא"ת שלא להקטיר מחמת דהוי מדרבנן פיגול והוי מן התורה תו כאילו הוי דם לחוד, אבל ביבמות בנטמא דם דלו יהא דרבנן שדינהו פסולא אכולה קרבן לומר דלא יקטיר ולא יאכל מחמת דנטמא דם לא עדיף מאילו נטמא כל הזבח הלא ג"כ מן התורה הציץ מרצה על העולין ושפיר פריך הגמרא תמן דהוי עקירה בקום עשה, אבל בפסול פיגול אם הוי פיגול צריך להביא קרבן אחר ויש כח על האימורים לעשותן כאילו נתפגלו דבר תורה על העדר הקטרתן בשב וא"ת והוי דם בלא בשר ודוק בכ"ז:

הלכה יח

ומקריב האחד עולה ונסכיו משל צבור והאחר שלמים עם הלחם כו'.

זה אינו משל צבור אלא משל המוצא דעל נסכי העולה חששו שמא יניח אותה המוצא ויברח אבל שלמים דספק שמא נדבת המוציא הוא ואף אם היא מחוללת תחת הנמצאת ג"כ הבשר נאכל להמוצא וכיון דהוא אכיל בשר כמו בעלים לא יפרוש בשביל הנסכים שיביא למזבח ופשוט.

ודעת רבינו נראה דבתודה ושלמים כיון דשניהן נאכלין לכל אדם ובמקום אחד בירושלים אלא שהן חלוקין בזמן אכילתן בלבד אם הם בתערובות דאז ודאי ממעט באכילתן זה אסור לרבנן אבל בספק שמא היא שלמים שמא היא תודה ובפרט דעיקר מצות אכילת שלמים ביום הראשון היא לא חייש לספיקות ויביאן לבית הפסול ולכן מתנה בתודה ושלמים. ודוקא אשם ושלמים גם בספק לא מתנה משום דחלוקין במקום ובאוכלין דאשם קדשי קדשים הוא. אבל תודה ושלמים מתנה בספק והא דאמרו בפרק התודה דף ע"ז בתודה שנתערבה ומתה אחת דהוי ספק דאינו מביא בהמה ולחם ומתנה בשלמים משום דממעט באכילתן התם הוי מובן אחר. דכיון שצריך להניף הלחם מספק גם עם תודה הקיימת גם עם בהמה שמביא ורואה שספק תודה ספק שלמים הוי הבהמה

שמביא אתי להקל ולהותיר ולאכול אותה ביום השני אבל כאן דאינו מניף הלחם אלא עמה לבד אין אנו חוששין להא דממעט באכילתן ואתי לידי פסול ודו"ק. ולכן במצא זכר בן שתי שנים דשמא אשם הוא אין לו תקנה דספק אשם ספק שלמים לא מצי מתנה דכיון דאשם קדשי קדשים הוא תו לא מביא לבית הפסול ולא מצי מתנה.

הלכה יט

נתערבו בפסוהמ"ק וכו'.

נ"ב תוספתא ערוכה כאן בזבחים ובפסחים פ"ז יעו"ש:

פרק ז

הלכה ו

וכן עולת העוף שעשאה למטה אפילו מלק סימן אחד למטה וסימן א' למעלה פסולה כו'.

בגמרא (דף ס"ז) אמר רב אדא בר אהבה אומר היה רבי יהושע עולת העוף שעשאה למטה כמעשה חטאת לשם חטאת כיון שמלק בה סימן אחד נעשית חטאת העוף ופריך ממשניות דכולהו מסכתא דקנים דלא יצאתה ידי חובת חטאתה יעו"ש. והנה לכאורה תמוה דאימת אמרו דנמשכת ונעשית חטאת העוף דוקא במליקה לשם חטאת דנעקר מיהא שם עולה ובאופן שאם עשאה למעלה לשם חטאת לא עלתה לבעלים לשם חובה או בחטאת כי האי גוונא הואי פסולה אלמא דהוי עקירה לכן נמשכת ונעשית חטאת העוף, אבל כולהו משניות דמסכת קנים דמיירי בטעה ולא נמלך וסבור שהיא חטאת ואילו הוי ידע דעולה היא לא היה מקריבה לשם חטאת ובזה אמרו במנחות (דף מ"ט) דעקירה בטעות לא הוי עקירה וא"כ הוי כמו עולת העוף שעשאה למטה לשם עולת העוף דפסולה וצ"ע. והנראה דאם חשב בטעות הוי כמאן דלא חשיב כלום והוי כאילו עשאה סתם וקדשים סתמן לשמן קיימו לכן כשר, אבל כאן שאם יעשה אותה למטה לשם חטאת העוף נמשכת ונעשית חטאת הלא סתמא לאו לשמה קיימא כי עביד לה למטה ולכן הוי אכתי עקירה דהואי כסתמא ונעשית חטאת ויעוין ריש מכילתין סברא כזו לענין לחלק בין קדשים לגירושין. וטפי יש לומר דמאי טעמא אמרו חכמים דעקירה בטעות לא הוי עקירה משום דאמדו דעתיה דאילו הוי ידע מה הוא היה עושה לשמו, ונתבונן הכא דמלקה למטה לו יהא דאילו הוי ידע דעולה היא הלא בטח עשאה למעלה לשם עולה השתא מיהא דכבר נמלקה למטה ואם תשאר עולה תהא פסולה ואם תמשך ותנתק לשם חטאת תהא כשרה ודאי דעכשיו שבלא דעת מלקה למטה טוב לו שתשאר

במחשבתו שחשב בה ותיעשה חטאת ובזה הוי מחשבה אפילו בטעות כיון שע"י טעותו בא לידי מעשה הגורמת שאם תתקיים מחשבתו תהא חטאת קרבן כשר ואם לא תיפסל ודאי ניחא ליה שתתקיים מחשבתו המוטעה וברור. וכיון שכן למאי דמסיק אימור דא"ר יהושע לאפוקי מידי מעילה כו' וא"כ אף אם תאמר דנשאר מחשבתו פסולה תו הוי עקירה בטעות שבלא דעת אמיתתה עשאה לשם חטאת והוי כמו דעשאה לשם עולה לכן בכולהו משניות דמסכת קנים מועלין בהן ג"כ כיון דע"י טעות נעקרו וכן לפום שנויא קמא כיון דאף במולקן לשם חטאת גם כן פסולין א"כ סתמן לשמן קיימי ולא הוי עקירה וא"ש וברור:

פרק יא

הלכה ו

בכס"מ, דהלכה כר"י כו':

נ"ב ועוד דמפורש כן בפרק כל שעה (דף ל"ו) דאמר מר בללה חוץ לחומת עזרה פסולה:

הלכה ז

כל המנחות שיצק כו'.

נ"ב אפילו מנחת נסכים ושל כהנים וכרבא דפליג אדרב נחמן במנחות (דף י"ח):

הלכה ח

חיסר לבונתה כשרה והוא שיהי' עליה שני קורטי לבונה.

מדברי רבינו דמפרש קומץ בתחלה פי' לכתחילה וב' קורטי בסוף כמו בדיעבד ואפילו בשעת קמיצה אינו מעכב אם יש ב' קורטי לבונה, וכן מוכח בתוספתא פ"א ריבה סולתה כו' מיעט לבונתה אפילו שני קרטין כשירה כו', ובפרק ה' קמץ שלא ממקום השמן כו' או שלא נתן עליה לבונה אפילו כ"ש פסולה לפיכך אם חשב כו' אינו פיגול הרי מפורש דבשעת קמיצה אינו פסול בחיסר לבונתה רק שלא נשתייר כל שהוא, וכן מבואר בתו"כ דעל קרא דויצק כו' ונתן עליה לבונה איני יודע כמה כו' קומץ ר"א מיעט לבונתה כשר הרי דקודם הקמיצה סבר דאינו מעכב נתינת קומץ לבונה רק סגי בשני קרטין וברור. ונראה דאפ"ה סבר דבהפריש יותר מקומץ ושיעור ב' קרטין לבונה לא מיפסל משום ריבה לבונה אע"ג דיש שיעור המותר על הקומץ שיעור מה דמיכשר מנחה בהדה בכ"ז לא חשוב לאיפסולי אי ליכא שיעור ב' קומצין מה דלכתחילה סגי בכל חדא מינייהו ודוק. וכן אשכחן שני קומצין בלחם הפנים לכן מיחשב ריבה דוקא בהפריש שני קומצין ודוק:

ובכס"מ אלא ר"י ור"ש טפי הוי עדיף, נ"ב עיין חידושי רשב"א הנדפס מחדש, ושם בסוף הדיבור, נ"ב כן מוכח בהדיא מימרא דמחלוקת כו' אבל בלבונה הבאה בפ"ע:

הלכה ט

בכס"מ. ולא כפרש"י שכתב כו':

נ"ב נמחק עד סוף הדיבור וצ"ל אבל בלוג אחד קס"ד:

הלכה י

או על הקומץ שלה כו'.

נ"ב הקומץ רבה (דף כ"ג) כר"י:

הלכה יא

נתן שמן על שיריה כו' ולא פסלה שהרי הקומץ כשר.

לא פורש בדברי רבינו אם השיריים כשרים ונאכלין רק דדייק דהקומץ כשר ולכן לא פסל, ובתו"כ לא ישים עליה שמן אבל שם הוא על שיריים. אמנם מצי להיות דזה רק לאחר הקטרה ויכול להיות דלמשחה קרינא גם במנחת חוטא ולכן מותר ליתן שמן ותבלין ודבש, אבל קודם הקטרה כיון דכתיב וכל מנחה בלולה וחריבה לכל בני אהרן כו' בעי דיהיו השיריים חרבין משמן. ונראה דזה פירוש הגמרא בפ"ק (דף ט') שיריים שחסרו בין קמיצה להקטרה כו' מה הן באכילה אמר זעירי אמר קרא והנותרת לא הנותרת מן הנותרת ור' ינאי אמר מן המנחה שהיתה כבר דפליגי אם מנחת חוטא נתן על שיריה קודם שהקטיר הקומץ שמן דלזעירי מותרין באכילה ולר' ינאי אסורין שיריים באכילה דכתיב המנחה שהיתה כבר ולא היתה רק חריבה משמן הכי נמי בעי דליהוי שיריים חריבין משמן עד שעת הקטרה, והך קרא מיירי גם במנחת חוטא כמו דמרבה מאת המנחה מנחת חוטא להגשה (בדף ס"א) יעו"ש ודוק:

הלכה יד

גבלה במים כו'.

נ"ב פרק כל המנחות באות מצה (דף נ"ד):

הלכה טו

בכס"מ. ופסק כריב"ל כו':

נ"ב ועוד דרבא בפרק כל המנחות ב"מ (דף נ"ח) סבר כוותיה ועיין תוס':

הלכה יח

וכן אם כו' קודם סילוק הבזיכין כו'.

לפירוש רבינו א"ש הא דאמר מה"ד כיון דבריר קומץ כו' כיון שהגיע זמנה לפורקה

כמאן דפריקא דמי קמ"ל, דפירושו דכיון דיש יתר קומצין של לבונה להסילוק וכי מסלקן בשני קומצין הוי פסול לכן לא חשבינן כמאן דפרקא בפסול, אבל לעיל בפ"ה מתומ"ס היכי דנפרס הלחם כיון שהגיע זמן סילוק ש"ד דשם הגיע זמן סילוק והלחם היה שלם וחשיב כמאן דקמיצא כיון דהגיע זמן סילוק בהכשר כיון דבריר קומץ דילה כמפורש (בדף ח') שם. אבל ללשון רש"י ותוס' שפירשו דשני קומצין כשר וכאן מיפסל מטעם חסר הלבונה צריך טעם. ונראה משום דכשהוא כמצותו המוכרח אמרינן דכמאן דפרקא דמי אבל כאן שרבה שני קומצין של לבונה והגיע הזמן טרם שנאבד לא אמרינן דכמאן דפרקא דמי משום שהיה יותר על מצותו שאינו מחוייב להעשות כן, וזה לא מחוור ואינו בלשון הגמרא ודוק. ויתכן לפסק רבינו בהפריש ד' קמצין לב' בזיכין והגיע זמנן לפרוק ונפרס הלחם, דפסול ואינו מקטיר הבזיכין דאם תחשוב דכמאן דפרקא הלא מיפסלי משום יתר לבונה ואם כיון דעד שלא סילק הקומץ היתר לא תוכל לחשוב כמו דנסתלק בפסול תו נפסל דהוי נפרס הלחם קודם סילוק וממ"נ פסול ודוק:

הלכה כז

קמץ מן המופרש שיריו והראשון נאכלין [כצ"ל] כו' וכן לענין קמיצה כו' שיריו נאכלין כו' והרי החלקים אינן נוגעין זה בזה.

אע"ג דלעיל בהלכה כ"ג פסק דספק אם מצרף הכלי לקמיצה כו' ולא יאכלו השיריים והכא סבר דעל עשרון מועיל הקמיצה ומקטירו ושיריו נאכלין. משום דשם שהיה יכול לחבר הכל בשעת קמיצה לעיסה חדא והניחן מחולקין ספק אם הכלי מצרף, אבל כאן שלא היה יכול לחברן לעיסה חדא דיהי' עשרון ומחצה וריבה סולתה פסולה, ובזה פליגי תנאי אם מצוה בראשון לענין זבח יעוין הלכות קרבן פסח פ"ד ה"ו בכס"מ ובהלכות שקלים פ"ג ה"ט לכן דעתו בשעת קמיצה על עשרון שלם ומצטרף אעפ"י שאינן נוגעין זל"ז, וכיו"ב אשכחן בחלה פ"ד בשאין לה מקום ללוש כו' היה לה מקום ללוש פירוש להשני קבין בעיסה אחת והיא עושה אותן בשני מקומות (אף שהן בעריבה אחת) מקפדת היא יעו"ש היטב. ודוגמת סברא זו איתא בפ"ק דחגיגה (דף ט') בשגמר היום כו' דכיון דהי' לו שעות להקריב ולא הקריב לא חלה על השאר שם חגיגה יעו"ש וכן בעירובין דף מ"ט ע"א דמליין למנא ואייתר כו' ודוק:

הלכה לא

נתערב קומצה בשיריה או שנתערבו שיריה בשירי חברתה לא יקטיר כו'.

הנה לא נתבאר לנו טעמו אי דסבר דרק אין שיריים מבטלין קומץ מגז"ש דהקטרה בקומץ ושיריים, אבל שיריים בשיריים מתבטלין ואין כאן שיריים והוי כחסרו שיריה

בין קמיצה להקטרה או כאבדו שיריה דלא יקטיר קומץ עליהן ואם הקטיר הורצה, או דסבר דשיריים אין מבטלין שיריים, אכן לפ"ז אמאי לא יקטיר לכתחילה ועל כרחין דסבר דשיריים מבטלין שיריים וא"כ נהי דאם הקטיר קומץ עליהן הורצה אבל בכ"ז אסורים באכילה כמו בחסרו מקצת שיריים לעיל ה"כ, ובתוספתא מוכח פירוש דמשנתינו או בשירי חברתה דעל הקומץ שנתערב קאי יעו"ש דר"א פליג וסבר דיקרב כמו דסבר בתערובות איברים מחטאות ועולות דיקרבו כולן ורואה אני כאילו הן עצים יעו"ש, ולשיטת רבינו ג"כ אתיא דלא כר' אליעזר דסבר דאבדו שיריה מקטיר קומץ בלא שיריים ודוק:

ובזה מבואר מה דרמי ר' יוחנן לר"ל דסבר דקומץ של מנחת חוטא משכשכו בשירי הלוג מהא דתניא חרב שנתערב בבלול ר"י אומר לא יקרב מאי לאו קומץ דמ"ח דאיערב בקומץ דמנחת נדבה, דתמהו בתוס' דילמא משום דהוי חסר שמנה דקומץ דנדבה והוי פסול וכשר שנתערבו, ולפי מה דמבואר בתוספתא דר"א פליג וסבר גם במנחות יקרב א"כ ר"י דאמר בפרק כל התערובות לא נחלקו ר"א וחכמים על איברי חטאת שנתערבו באיברי עולה שיקריבו וכן בדם חטאת בדם עולה יעו"ש, וא"כ היה לומר כאן דיקרבו כיון דקומץ דמנחת חוטא כשר יעו"ש ודוק. ונראה דזה פירוש סוגיא דירושלמי חלה פ"ג ה"ה מנחה שנתערבה בחולין קומץ ומקטיר השיריים לאכילה, פירוש ביש מקום לקמוץ שלא נתערב ובעי אם נתבטלו השיריים והוי כמו דחסר השיריים ואינו מקטיר קומץ עליהן, או צ"ל שירי מנחה כו' ודוק ואכמ"ל:

פרק יב

הלכה ח

בדברי רבינו התמוהים וסותרים זא"ז הארכתי הרבה בחידושי ורציתי לחלק בין משך אחת לנמלך כיצד יעשה וכמו דמחלק ר' אבא חטאת שנאבדה ונמצאת קודם כפרה בין משך לנמלך ופלפלתי ולא העלתי דבר ברור כעת לפרש כולה שמועה דתודה שנתערבה בתמורתה לשיטת רבינו לכן לא העתקתי, וד' יאר עיני:

הלכה טו

ואם אמר יקדשו מ' מתוך פ' מושך מ' (**מהם**) [**מתוך פ'**] **ומרים מהם אחת מכל קרבן**.

רבנן בתוס' כתבו דאי אפשר לתקן אם לא יפריש אחד עשר מכל מין ומין דבכל מין יש י' חולין וי' קודש ואם מפריש אחד עשר הרי אחת מהן תרומה. ודבר זה צ"ב כיון שמופרש אחת מהן לתרומה הרי בטלה ברוב מן התורה ואינך אף שמדרבנן לא בטלי

מכל מקום איך מצי חייל שם תרומה כיון שנתבטלה בשעת הפרשתה, ויעוין מנחות (דף ע"ז) דבעי אם מדמעת או אינה מדמעת ופירש דבטילה ברוב ולא גזרו כלל דין דמוע. אמנם למדנו זה מפורש מירושלמי חלה פ"ג ה"א מעשר טבל שנתערב בחולין אוסר כל שהוא כו' ואם לאו ר"א בן ערך אומר יקרא שם לתרומ"ע שבו ויעלה באחד ומאה, הרי דהתרומת מעשר חיילא ונבטלת שהלא יש תשעים ותשעה חולין שמפריש מהן התרומ"ע ועוד חולין שנתערבו בהן ובצירוף יש מאה ואחד ונבטל התרומ"ע בהן ומעלה משום גזל השבט, הרי רואים אנו דקורא שם לתרומה שתבטל. אמנם גם שם לא פסק רבינו כמותו, וכאן נראה דמועיל לברור ארבעים ולומר יש ברירה דהן הן שנתקדשו כיון דמצי להיות הקדושה חלה אף כשהוא מעורבב לכן לברר הקדושים המעורבבין אמרינן גם בדאורייתא ברירה וכמוש"כ הר"י קורקוס הביאו בכס"מ הלכות מעשר פ"ד הט"ו וכן מטין דבריו בפ"ח מתמידין ומוספין הי"ב גבי שתי הלחם ואכמ"ל. ולפי מה שהבאתי בסוף פט"ז ממאכלות אסורות כיון דעל אחד ג"כ נופל הספק ולא בא מהתערובות א"כ כאן כי מפריש חלה אחת ג"כ ספק שקול הוי אם מחולין הפריש או מן הקדושים ותרומתו תרומה לא בטל יעוין בזה כי אין זה צודק כי הספק הראשון ג"כ מן התערובות בא אך הרוב הוא בא ממה שנתערב עם הקודש תערובות חדשה ושפיר לא בטל ודוק:

הלכה טז

והי' לחמה כו' אבל אם הי' חוץ לעזרה קדש הלחם כו'.

במשנה חוץ לחומה ר"ל אמר חוץ לחומת העזרה קסבר בעינן על בסמוך ותמוה הא כמו לר"י בחוץ לחומת ירושלים לא קדש הלחם משום דהוי במקום דקדשים קלים נפסלים ביוצא א"כ גם לר"ל מנ"ל דסבר על בסמוך הא איהו ס"ל בר"פ כל התדיר דבשר קדשים קלים שיצא לפני זריקת דמים פסול משום דעדיין לא הגיע זמנו לצאת ולכן לא נתקדש הלחם ויעוי' רש"י פ' תמיד נשחט ד"ה בית פאגי וכבר עמד ע"ז בדו"ח ובאמת כי כן מבואר בירושלמי יומא פ"ו ה"ו ואתי' דרשב"ל כטעמי' דאמר בשר קדשים קלים שיצא קודם זריקה ונכנס כו' שעדיין לא הגיע זמנו לצאת, והנראה דהגמרא אזלא אף לראב"ש דסבר זריקה מקדשתן ולא שחיטה ובכ"ז ילפינן (בדף מ"ז) מקרא דאת האיל יעשה כו' על סל המצות דה"מ דבעי שיהא הלחם בשעת שחיטה ופי' בתוס' דבעי בשעת שחיטה שיהא בפנים א"כ גבי תודה דילפינן מעל זבח תודה דבעי שיהא הלחם בשעת שחיטה בפנים במקום הכשר וא"כ כיון דאינו קדוש עד שעת זריקה א"כ עדיין אינו נפסל ביוצא, ובחוץ לירושלים טעמי' דכיון דהוא אינו במקום שתכליתו עומד לכך דהא סופו להאכל בירושלים ולכך בעי שיהא במקום שתכליתו עומד להיות שם ותו מוכרח

דלרשב"ל טעמו משום דעל בסמוך דאל"כ הא הוי במקום התכליתי שלו ולא שייך לאמור נקדש לפסול דאינו נפסל עד זריקת הדם ודו"ק. ודע דלר"י אף שיהא ראוי להיות בפנים ג"כ לא בעינן כדמוכח מהא דפריך (בדף פ"א) אם איתי' לר"י דלחם חוץ לחומת עזרה קדוש ליתי לחם כו' והכא אין יכול להכניסו לפנים דדילמא חולין בעזרה מקדיש כמו שהוכיחו בתוס' (דף ס"ב) לענין סמיכה משמועה דב"ב גבי בכורים דהיכי דמביא על הספק מיחשב דאינו ראוי לקריאה וכל שאינו ראוי לבילה בילה מעכבת יעו"ש אלמא דאף ראוי להיות בפנים לא בעי ודוק:

פרק יג

הלכה א

שלש מחשבות הן שפוסלין את הקרבן כו'.

מסתפקנא בדינא דחשב לשפוך שיריים למחר דהוי פיגול דחשיבא אכילת מזבח וכמו דמרבה (בדף י"ג) אם בעי שיחשב בכזית לשפוך שיריים למזבח בכזית וכמו בהקטרה או לא בעי בכזית כיון דלא שמענו שיעורא בשפיכת שיריים רק מה שנשאר הוא שופך על היסוד בלא שיעור, ואם נאמר דבמחשבה בעי שיחשב על כזית מן השיריים הוי א"ש הך דתנינן גבי עופות פרק קדשי קדשים להקטיר כחצי זית ולאכול כח"ז כשר כו' דתמוה דבחטאת עוף ליכא הקטרה ועולת עוף ליכא אכילה ולמאי תני בהו. ונראה דשגירת לישנא דזבחים ומנחות תני, אכן הדין הוא בלאכול כחצי זית ולשפוך שיריים בכחצי זית דהוי אכילת מזבח דומיא דהקטרה דאינן מצטרפין וכשר הזבח, אמנם בהעלאה לחוץ דסבר ר' אלעזר דשופך שיריים בחוץ חייב נראה ברור דא"צ כזית ודוק:

מאחר שתשקע החמה כו'.

נ"ב זבחים (דף נ"ו) עיי"ש:

ובמל"מ, והא דאיבעי לן בפ"ק דמעילה כו' פירשו התוס' כו' מי אמרינן כיון דליכא מצוה באסיפתן לא הוי פיגול כו' ע"ש. העתיק לשון תוס' במעילה, דבזבחים פירשו או דילמא כיון דבכוס איכא דם וההוא דעל הרצפה הולך לאיבוד לא פסלה בהו. והנה לפי מה דמורה לשון התוס' במעילה דליכא מצוה באסיפתן יקשה הא בפ"ג דזבחים (דף ל"ד) פריך דאם נשפך על הרצפה תהא דיחוי ומשני כיון שבידו לאוספו לא הוי דיחוי וכבר פירשו בתוס' פרק לולב הגזול ובזבחים שם דהא דאם כסהו הרוח דהוי דיחוי אע"ג דבידו לגלות כיון דאין מצוה לבטל הדיחוי לא חשיב בידו וא"כ אם לא הוי מצוה באסיפתו תו הוי דיחוי, וצריך לומר דאם נשתייר דם בכוס לזרוק אז אין מצוה באסיפתו את הדם

אבל בלא נשתייר ודאי דמצוה דלא לפסולי זיבחא לאסוף את הדם כדי שיהא מה לזרוק. אבל הברור נראה דגם בנשפך מקצתו מצוה מיהא איכא דהא הדם שנתקבל בכלי אזיל ליסוד ומיחשב אכילת מזבח לגבי פיגול רק דאינו מעכב את הכשר הזבח ולכן בעי לענין פיגול, ובפרט למ"ד אין כוס עושה חבירו דיחוי אם כן אם יאסוף הדם לאחר זריקה ג"כ יהא נשפך ליסוד לכן לא חל עליו פיגול וברור. ועיין ירושלמי פרק תמיד נשחט דדרומיי אמרין אימורין שאבדו מחשב עליהן כמו שהן קיימין יעו"ש ודוק:

הלכה ג

אבל קרבן שלא נפסדה כו' נקרא נותר.

נ"ב אבל על פיגול ליכא נותר כמו שביאר רבינו בפירוש המשנה מעילה סוף פ"א, ומפורש בכריתות (דף י"ד) דפיגול ונותר בחדא אכילה ליכא, ולקמן פי"ח הלכה י"ט בבאור וזה לדעתי סימן הגמרא בפרק ב"ש (דף מ"ה) "גזל", והלמ"ד הוא לבדו שפיגול לבד ונותר לבד משא"כ טמא ונותר משכחת תרווייהו על חד זבח, ורבינו תם פירש כולו, ובתוספתא זבחים פ"ה איתא תרווייהו חומר בפיגול יעו"ש ודוק:

הלכה ח

וכן אם חשב בשעת קמיצת המנחה כו'.

נ"ב תוספתא מנחות סוף פרק שני. ובכס"מ ואע"ג דאמרינן התם דאותביה ואסיק בתיובתא כו', נ"ב תרי מימרא הווי התם משמיה דר' יוחנן עיי"ש:

הלכה ט

והמהלך במקום שא"צ ה"ז הולכה והמחשבה פוסלת בה כו'.

הנני להעתיק מעט מחידושי בגמרא בזה. קיבלו בפנים והוציאו לחוץ זהו הילוך שא"צ להלוך, זה סברת ר"א ורבנן פליגי עליה וסברי דאף אם קבלו בפנים והוציאו לחוץ פסלה ביה מחשבה ומכש"כ דפסלה ביה בהוליכו זר מקו"ח דלר' שמעון דלא פסיל בהילוך [שצריך להלך] במחשבה ופסול ביה בהוליכו זר קו"ח לרבנן בכה"ג דפסלה מחשבה מכש"כ דפסלה בהוליכו זר ופשוט. וכולה סוגיא דלעיל דקאמר הוליכו כהן ומחזירו וחזר והוליכו זר דפליגי א"כ ביצא הזר לחוץ כו"ע מודו דכשר רק בצריך לאמטויי פליגי, ומטעם זה כתב הראב"ד בהשגות דסוגיא דגמרא אזלא כר' אלעזר ופשוט. ולא נהירא לחלק כלל בין כשתיכף כשקבלו הדם [ולא היה הולכת כהן באמצע] הוציא זר לחוץ דבזה פוסל מקו"ח דמחשבה פסלא ביה אבל הוליכו כהן לפנים וחזר זר והוציאו לחוץ דכשר כדמשמע לעיל דעל מקום שהוציא כבר נכנס בהולכת כשר ודוקא בהוציא זר לחוץ דעל מקום זה לא היה הלכה מקודם תמן פסול לרבנן דזה ל"א, ואם כי רבינו ודאי

חילק כך ודוק:

אבל דע דלפ"ז דוקא כי פסלינן בהוציאו זר לחוץ דוקא בהלך ברגל דאף דהוי הולכה שאינה לצורך מ"מ הולכה הוי, אבל בהולכה ברגל שאינה הולכה אע"ג דלרבי יוחנן א"א לתקנה היינו שצריך לקיים מצות הולכה וכי הוליך ברגל לא קיים והרי כבר בא הדם בסמוך למזבח בלא הולכה ותו הוי חסרון שאינו יוכל לתקן אבל בהוציא זר שלא ברגל לחוץ ודאי לא שייך א"א לתקונה שאדרבא הרחיקו מן המזבח והולכה בזר לא היתה דלא שמיה הולכה ופשוט [לולא שראיתי להמל"מ שכתב להיפוך]. ולפ"ז אתיא הת"ש לעיל (דף י"ד) מחוור, דמייתי מקיבל הכשר ונתן לפסול יחזיר לכשר דלאו שמיה הולכה דאם שמיה הולכה הלא לרבנן דסברי דזר שהוליכו לחוץ דפסול גם הכא יפסל במה שהזר מחזיר לכשר והוא עושה הולכה שלא ברגל, ומתרץ דיחזור הכשר ויקבלה פירוש במקומו, אותו הכשר שנתן לו מקבלה הימנו ונמצא דזר מעשה איצטבא עביד. ולבתר כן דקאמר א"א לתקונה פריך דא"כ בין כשהושיט לו הפסול בין כשחזר וקיבלה מידו הפסול [למקום הראשון שהיה עומד היינו שמחזיר אצלו] מ"מ הא אי אפשר לתקונה, ומשני לא דקאי זר אבראי כו' וכמו שנתבאר, והדברים נכונים וברורים בשמועה דא וא"כ סתמא דסוגיא דא כרבנן דר"א וכרבינו ודוק ועוד יש לדבר ואכ"מ:

ולפ"ז הך דקא איתותב לעיל (דף מ"ד) דאי אפשר לתקונה מהך דתנן נשפך מן הכלי כו' לק"מ דאימא מש"ה לא תני הך תנא אבל נכנס לפנים פסול דלרבי שמעון כשר אף אם לא נעשה הולכה כלל והמוליך שלא ברגל דלא שמיה הולכה דלא גרע משחט קרוב לצד המזבח, ואע"ג דהך משנה לא אתיא כר"ש דתני קיבל כו' לשמאלו כו', מ"מ לא נחית נפשי' לפלוגתא ויש כמה מקומות דקא מותיב ולבסוף מייתי תנאי, ועיין בתוס' ב"ק (דף מ"ו) עיי"ש ודוק:

פרק יד

הלכה ב

יש קרבנות שאם נעשו שלא לשמן כשרין כו' אלא מפני שהוא פסול לעבודה כמו שבארנו.

הוא לעיל פ"א הכ"ח ביאר דאיזה פסול עושה שיריים הוא טמא הואיל דחזי לעבודת צבור לכן עושה שיריים, ומוכח מדבריו דדוקא משום שלא לשמן לא פסל בהו לכן הוי כאילו זרקן לשמן ואז עושה שיריים משום שהוא טמא ולא מצי לחזור ולקבל דם אחר, אבל לעיל בחשב מחשבת מקום או זמן או שלא לשמו בחטאת אם חשב מחשבה

הפוסלת הטמא בזריקתו אין הטמא עושה שיריים ומצי לחזור ולקבל דם הנפש, כיון דבכי האי גוונא דחשב מחשבה הפוסלת לא חזי לעבודת צבור אע"ג דמצד מחשבה לחוד אינה פוסלת דאינו בראוי לעבודה מכ"מ הואיל ובכה"ג לא חזי לעבודת צבור תו הוי ככל הפסולים ואינו עושה שיריים ויחזור ויקבל להכשיר הזבח. ודוגמא זו כתבו בתוס' בטמא שנתן שלא במקומו אינו עושה שיריים יעו"ש, וכמו כן בתוספתא פ"ג כל הנפסל במעשה בין שעל הראשון חשב בין שעל האחרון חשב פסול אם יש דם הנפש בכוס אחר יחזור ויקבל כשר, ולעיל מיירי גם בטמאים, ואפילו כן יחזור כשר ויקבל אם נשאר דם הנפש, ודברי הכס"מ לא הבנתי ודברי רבינו מוכרחין במשנה דקאי גם על טמאים וכדמוקי דהוה"ד אם זרקו יעו"ש:

הלכה ג

בדבר הראוי לעבודה כיצד מנחת העומר כו'.

בהשגות מפרש כפירוש התוס' דלכן לא פסול מחשבת שלא לשמה בעומר הואיל ובלאו מצותו אינו ראוי לעבודה שכן לא חזי להקריב לגבוה עד שיביאו שתי הלחם מן החדש ורבוותא בתוס' פירשו כזה. אבל טעמם דאסור להקריב חדש קודם לעומר, והם לא רצו לפרש כהראב"ד משום דכיון דבדיעבד אם הביא קודם לשתי הלחם מנחות מן החדש כשרין תו לא מיקרי אינו ראוי לעבודה, והראב"ד לא רצה לפרש כפירוש התוס' משום דסבר דהואיל ובהקרבת העומר בא ההיתר להקריב מן החדש אם כן הוי ראוי לעבודה דהוא הראשון שממנו מותר חדש ואם מקריבין כשר, ואם נאחוז שני הסברות, בזה כהראב"ד דכיון דלכתחילה אין מקריבין תו מיקרי אינו ראוי לעבודה, ובזה כרבוותא בתוס' דכיון דקודם הקרבתו אינו ראוי להקריב מן החדש תו אינו ראוי לגבוה לעבודה ותו אין מחשבה פסולה בו. יצא לנו דבשתי הלחם גופיה ג"כ הוי אינו ראוי לעבודה דהא קודם הקרבתו לא חזי לכתחילה להקריב שום קרבן לגבוה, וא"כ כולהו פירקא דמנחות ובפרט הך דהקומץ השוחט שני כבשים לאכול אחת מן החלות למחר כו' דמועיל פיגול, וכן הך דכבשים מפגלים את הלחם כו' הלא אינו ראוי לעבודה, ולזה נראה דמכאן יצא לר' יוחנן ורשב"ל לפלוגי על תנאי דפרק ר"ש (דף ס"ח) דקתני משקרב העומר הותר חדש דהן אומרים דאף בזמן שבהמ"ק קיים האיר המזרח מתיר וכבר תמהו רבנן בתוס' דמנא להו תנא דפליג על ר"י יעו"ש, ולפ"ז א"ש דהנהו תנאי דסברי דפיגול מועיל בדבר שאינו ראוי לעבודה זהו שתי הלחם וע"כ דסברי דהאיר המזרח מתיר ולכן כמו דעומר הקרבתו אינו רק למצוה והעיקר היום בעצמו, כן החמשים יום הוא מן האיר המזרח להאיר המזרח להיתר חדש לקרבנות וכמו זה כן אינו רק למצוה וא"כ מכי האיר

המזרח הרי השתי הלחם ראוי לעבודה, וזה ישר. והך דאין מחשבה פוסלת אלא בדבר הראוי לעבודה הוא ברייתא בתו"כ פ' צו יעו"ש על הך דר"א דהמהלך במקום שא"צ להלך אין מחשבה פוסלת כו', אך לפ"ז צע"ק על ריש לקיש דסבר דמנחת העומר שלא לשמה כשירה דאזיל לטעמיה דסבר דהאיר המזרח מתיר והוי ממשקה ישראל וא"כ אמאי צריך מנחה אחרת של עומר להתיר הא איהו טעמיה דסובר דכיון דלכתחילה אינו ראוי לעבודה אין מחשבה פוסלת בו א"כ יהיה כמו שעשה זה לשמה כיון דאינו מועיל כלל. ואולי דריש לקיש סבר דרק על מחשבת פיגול אינו פוסל רק בדבר הראוי לעבודה או טעמיה דאזיל אם הביא מנחת העומר מהנך דנזרעו קודם לשתי הלחם דאישתקד ועבר עליהן העומר היינו שכעת האיר המזרח מתיר וסבר דשתי הלחם ועומר מתירין לגבוה שלא כסדרן, וכמו דבעי רמי ב"ח בפרק ר"י (דף ס"ח) ולהדיוט הותר כשהאיר המזרח, א"כ ההיתר להדיוט ולגבוה באו בבת אחת וז"ב. וכוונת רבינו הוא דמנחה בשמן ולבונה לא אשכחן בשעורים ומנחת קנאות אינה באה בשמן ולבונה ולא כתיב בהו אשה לד', ואם מנחת קנאות הוי עם לבונה הלא אז אינה ראויה לעבודה לכן מקריא מנחת העומר דבר שאינו ראוי לעבודה, ולכן סמך רבינו הך דמנחת קנאות אעפ"י שכתב עיקר הדין לקמן פט"ו ה"י יעו"ש:

ובעיקר הדבר שאין מחשבה מועלת אלא בדבר הראוי לעבודה מפרש הגמ' משום דחידוש הוא יעוין רש"י. ולפ"ז נראה דלמאן דאמר מפגלין בחצי מתיר אם חשב בליקוט לבונה או בהקטרתו למ"ד דבהקטרה אין זה מפגל בחצי מתיר אם חשב להקטיר קומץ בעת הקטרת לבונה כיון דפשטא בכולה מנחה, יעוין (דף י"ז) בשם חריפי דפומבדיתא, וכן תניא בתוספתא פ"ג הקטיר את אחד מהן אפילו חוץ לזמנו פסול ואין בו כרת הקטיר את אחד מהן היום על מנת להקטיר מחבירו למחר הכל מודים שפיגול וחייבין עליו כרת וזה כחריפי דפומבדיתא ובפרט לר"מ דמפגלין בחצי מתיר איכא בלבונה פיגול ובליקוט לבונה והולכה אמר ר"י דהולכה כקמיצה ובזה אינו שייך דחידוש הוא דלבונה דבר הבאה בשאר מנחות. ולפ"ז א"ש הא דאמרו פרק כל המנחות (דף נ"ט) פיגולא דחשיב דבעומר איכא פיגול ויעוין תוס' שם, ולפ"ז א"ש דבלבונה איכא פיגול כמו בלחם הפנים דפיגול בלבונה כן בעומר הפיגול בלבונה ולא בקומץ ודוק:

הלכה ד

במקום הראוי לעבודה כיצד מזבח שנפגם כו' לא פסל הזבח כו'.

צ"ב איך מיירי אם נשחט כשנפגם המזבח הלא פסול ואף אם נשחט קודם שנפגם ג"כ פסול דנדחה כמבואר לעיל פ"ג הכ"ב יעו"ש ובגמ' כוון דאינו חייב משום פיגול או

למ"ד דלית ליה דיחוי, וצריך לומר באופן רחוק דבהלכות בית הבחירה פ"ב הי"ז פסק והוא שלא יפחות מאמה על אמה כו' א"כ משכחת דעשו מזבח קטן ונפגם ועשו מזבח שני קטן ושניהם הם במקום המזבח לכן דחוי לא הוי דמצי להקריבו על מזבח השלם וכי זרק על המזבח הפגום בפסול מחשבה לא נפסל הזבח ויכול לזרוק הדם על מזבח השלם, ויעוין זבחים (דף ס"א) דבשילה היו שני מזבחות מזבח הנחושת ומזבח אבנים ושביבא הוי משדר יעוין רש"י שם, ועיין תוספתא מנחות פ"ה כולא פרקא לאשכוחי אופנים שאינו מקום ראוי לעבודה יעו"ש ודוק היטב:

קמץ כו' בחוץ כו' אין מחשבה זו כלום.

נ"ב תוספתא מנחות פ"ה יעוין בתוספתא כת"י:

הלכה י

חשב בשעת זביחה כו' כחצי זית ובשעת זריקה כו' כחצי זית.

נ"ב הוה"ד במנחה חשב בקמיצה לאכול כחצי זית ובשעת הקטרה כחצי זית מצטרף, תוספתא מנחות:

פרק טו

הלכה א

במשל"מ. ומ"מ נ"ל כי היכי דאינו פוסל ה"נ עולה לבעלים:

נ"ב מפורש בתוס' זבחים (דף ו') סד"ה תודה ששחטה כו', ושם, להקטיר שלא לשמו כו' נ"ב מפורש בירושלמי תמיד נשחט הלכה ב' יעו"ש:

הלכה ג

ומפני מה נשתנה דין החטאת והפסח כו' ובמנחת חוטא כו'.

רבינו השמיט הילפותא דחטאת העוף ובאמת תנן בספרא חטאת הוא פרט לשמלקו שלא לשמו ולפלא הוא, והנראה דרבינו הוכיח דעל כרחין איכא ילפותא אחריני דנפקא לן פסולא דחטאת העוף אחרי דידעינן דשלא לשמה פוסל במנחה ובבהמה נפקא לן בעוף אף דממה הצד איכא למיפרך מה לבהמה ומנחה שכן ישנן בצבור ודוחות את השבת ואת הטומאה כדמפרש תוספתא תמורה פ"א והגמרא חשב זה לפרכא (בדף י"ג), ואולי משום דמנחת חוטא לא איתא בצבור לכן לא חשיב פירכא או טעמי אחריני, דאי מילפותא דספרא א"כ להנך תנאי ולהך אמורא רב אדא בר אהבה משמיה דרב דסברי דמצוי דם חטאת העוף אינו מעכב מנא להו פסולא שלא לשמה דלא מצי למילף מקראי דחטאת הוא דתמן בתר והנשאר בדם ימצה כתיב וא"כ הוי כאילו כתוב לאחר הקטרה

בעולה דלכן אינו מעכב דהוא עצמו שלא הוקטרו אימורים כשר לכן אין ללמוד מזה, ואם כי רבינו פסק לעיל בהלכות מעה"ק דמצוי חטאת העוף מעכב, בכ"ז כאן דהוכיח דיש ילפותא אחריני השמיט דברי הספרא:

ובזה יהי' מיושב קושיית רבוותא בתוס' זבחים (דף ח') ד"ה הנך על רבינו תם שהקשו מאי פריך גבי מצורע שכן בא בדלות והלא חטאת העוף פסולה שלא לשמה, ולפ"ז ניחא להנך דסברי דמצוי אינו מעכב לא ידענא פסולא בעוף אם לא אחרי דילפינא מבהמה ומנחה. אמנם כבר פירשתי הך דאמר מה להנך שכן אינן באין בדלות דיהיה חומרא דליפסול שנוי השם כן, משום דהקרבן אינו קבוע דחטאת אחריני אינו משתנה לסוג אחר משא"כ במצורע שאם העני מחלל קרבנו לכשיסתאב ומביא מהדמים עוף וכמו דדריש מקרא דמחטאתו וכדתנן בשילהי כריתות ואין הקרבן קבוע לכן לא פסול שנוי השם, ולפ"ז א"ש מה דלא פריך אשמיעת קול שכן באה בדלי דלות, דמעוף אינו מביא עשירית האיפה אף אם העני דעוף אין לו פדיון ולא משתנה הקרבן לכן מה דבאה בדלי דלות אין זה פירכא כלל לפסולא דשלא לשמו ודוק:

הלכה ו

שחטה לשם חטא אחר כו' פסולה.

עיין כס"מ, ובזה מיושב משנתינו בכריתות פ"ו המביא אשם תלוי כו' שלא חטא כו' ר"א כו' בא על חטא אחר, ויעוין שם בגמ' דסבר כדאמרו לו דהמתן עד שתכנס לבית הספק, ולפ"ז צ"ב דאמאי לא פליג בסיפא דאם משנשחט נודע לו ישפך הדם כו' ויאמר דיזרק הדם והבשר יאכל ועל כרחין דלא תוכל לאמר בא על חטא אחר ספק איסור אחר דכיון דנשחט על ספק חלב והוא חטא בספק איסור אחר הוי כנשחט אשם תלוי שבא על ספק חלב לשם ספק דם הבאה לידו והוי נשחט שלא לשמו, וסבר ר' אליעזר דאשם פסול שלא לשמו כחטאת דכתיב אשם הוא ומודה דישפך הדם ודוק:

הלכה י

לפי שמחשבין מעבודה לעבודה.

נראה בעיני פשוט, דאף דמחשבין מעבודה לעבודה בפיגול לכ"ע, היינו אם חשב בעת שחיטה ע"מ לזרוק חוץ לזמנו דבא הפסול בזריקה או בעבודה האחרת, אבל אם חשב בשעת שחיטה ע"מ לזרוק לאכול חוץ לזמנו בכי הא לא מיפסל לכו"ע, ודוקא בשוחט ע"מ לזרוק שלא לשמו מחשבין לר"י דבעת הזריקה נגמר הפסול דנזרק שלא לשם אותו זבח וכן בכולם, משא"כ אם שחט במחשבת זריקה ע"מ לאכול חוץ לזמנו ולא שחשב בעת השחיטה לאכול חוץ לזמנו הוא לא חשב כלל על מחשבת פיגול ואם האכל

יאכל כתיב שמחשב במחשבת אכילה וז"ב לדעתי. ובזה יש לפרש דברי הגמרא (בדף י') מפיגול לא ילפינן, דהפירוש דסובר ר"ל דשאני פיגול דאם חשב השוחט ע"מ לזרוק חוץ לזמנו הרי חשב לעשות מעשה פסולה משא"כ בשוחט ע"מ לזרוק שלא לשמו הרי מחשב לעשות העבודה אחרת בפיסול מחשבה ולא במעשה פסולה לכן אין מחשבין מעבודה לעבודה. והא דמסייע לר"י מק"ו מפיגול ופריך מה לפיגול שכן כרת ולא פריך מה לפיגול שכן מחשב על מעשה דזה הוי פירכא דסברא ומכניסין אותה בהקו"ח מש"ה פריך ממילתא הכתובה בתורה ואין מכניסין אותה בקו"ח כידוע. ובזה בארתי דברי הירושלמי סוף פרק האומר בגיטין שחטו לזרוק דמו לע"ז כו' אמר ליה פיגול ונותר אין המחשבה פוסלת אבל אם שחטה לזרוק דמה לע"ז כו' אין המחשבה פוסלת והוא סתום, ולפ"ז א"ש, פיגול אין המחשבה פוסלת פירוש שאם חשב בשחיטה ע"מ לזרוק במחשבת פיגול היינו לאכול למחר זה גם בפיגול לא מהני רק באופן שמחשב לעשות מעשה לאכול חוץ לזמנו או חוץ למקומו וה"נ כי מחשב לזרוק לעו"ז המחשבה שמחשב עתה לחושבה שהזריקה תהא במחשבת עו"ג אינה פוסלת ולא מהני, וז"ב. ותמוהין דברי רז"ה במאור שכתב שמחשבה פוסל בשוחט לקבל חוץ לזמנו יעו"ש וזה אינו:

וכיון שזכינו לזה נתבונן נא בשמועה דחולין (דף ל"ט). דמתיב רב ששת א"ר יוסי קו"ח הדברים ומה במקום שהמחשבה פוסלת במוקדשין אין הכל הולך אלא אחרי העובד מקום שאין המחשבה פוסלת בחולין א"ד שלא יהא הולך אלא אחרי השוחט כו'[1]. ונראה הא דלא משני בפיגול שישנה מעבודה לעבודה (יעוין בתוס') היינו דלא דמי דשם במוקדשין סתמא למצותיה קאי לעשות ממנו מה שצריך לגבוה היינו ד' עבודות והקטרה ואכילה אבל כאן בחולין אין עומדת להתקטר חלבה או לזרוק דמה וא"כ כי מחשב בשחיטה לזרוק דמה או להקטיר חלבה לע"ז הוי מחשבת תוהו שמחשב על דבר שאינו בהכרחי ואינו נצרך אל הבהמה השחוטה בלא מחשבתו, ולכן מפרש דממחשבת שלא לשם קודש דייק דאיתא בשוחט ע"מ להוליך דמו שלא לשמו דג"כ פסול למאן דאמר מחשבין מעבודה לעבודה, ועיין ירושלמי פרק תמיד נשחט ובמשל"מ פרק ט"ו ואכמ"ל, ואם חשב בהולכה שאין צריך כמו שקיבל הדם בפנים ולא הלך בו לגבי המזבח רק הלך בו להוציאו לחוץ מחשבה פוסלת בו כדפסק רבינו לעיל פי"ג, וא"כ אם יחשוב

[1] הא דלא מפרש שמחשבה פוסלת אע"ג דקדשים דלאו דיליה מצי פסול במחשבה ובחולין אינו פוסל בדבר שאינו שלו רק ע"י מעשה כמו שאמרו לקמן, ור' יוסי סבר כן בסוף הערל גבי המסכך גפנו כו' לא קידש ואין אדם אוסר דבר שאינו שלו אף ע"י מעשה עיי"ש, דזה אינו דהיא הנותנת דבקדשים דמצי פסיל דלאו דיליה אלמא אין רשות הבעלים עליו לכן לא מהני מחשבת הבעלים לפסול ותלוי רק בשוחט, אבל בחולין דאינו אוסר דבר שאינו שלו כן ברשות הבעלים תלוי לחשב עליו לע"ז ודוק:

בעת השחיטה לחשוב בהולכה כזו פסול אעפ"י שאינה נצרכת להוליך אם חשב להוליך לצד חוץ במחשבת שלא לשמו פסול, ובחולין כה"ג כשר מעבודה לעבודה במחשבת ע"ז ולכן מקשה שפיר, [ור' אליעזר לטעמיה דסבר דבהולכה שא"צ לא פסלה מחשבה אם נאמר דשם הגירסא ר"א ואזיל לטעמיה דליכא קו"ח], וע"ז משני הא מקמי דשמעה מר' יוחנן, פירוש דר"י אמר דפיגול ליתא רק בדבר העומד לאכילה או ליזרק, ור' אסי סבר דמחשבין על האבוד ועל השרוף בפ"ק דמעילה ופירש רבא בעומד לאיבוד כגון חתיכת הבשר בפי כלב וכבשן והוא חשב לאוכלו חוץ לזמנו אף שאינו עומד לאכילה מ"מ הוי פיגול, ולפ"ז הוי שפיר קו"ח אלים מפיגול, רק לבתר דשמע מר' יוחנן דאין מחשבין על העומד לאיבוד, והוא הדין ביצא כולו אין מחשבין דלא עומד לאכילה יעו"ש, א"כ אין ללמוד קו"ח מפיגול, וע"כ דקו"ח משלא לשם קודש ומוכרח דבפנים פסול מעבודה לעבודה ודוק:

הגה"ה

ובחידושי בגמרא בארתי בדרך מחודד יותר, דבפ"ק דזבחים (דף י') אמר ר' אילא למסייע לר"ל לא תאמר בזריקה ותיתי קו"ח מביניא משחיטה וקבלה למאי הלכתא כתב רחמנא לומר דאין מחשבין מעבודה לעבודה מתקיף לה ר"פ ודילמא דמחשבין א"כ לשתוק קרא מיניה ותיתי מקו"ח דרב אשי כו' והדר ביה רבא לגבי דרב נחמן כו', וכתבו בתוס' זה אליבא דרבנן דלר"ש ליכא קו"ח דמה לשנוי בעלים שכן נוהג במנחה, ויש לאמר דנעיין מאי מקשה לא תאמר בזריקה אם לא הוי כתיב קרא בזריקה הוי אמינא מה לשחיטה וקבלה שכן פוסל בהו מום דהצורם אוזן פר לאחר ששחטו קודם קבלה פסול כדאמר שם (דף כ"ה), תאמר בזריקה דאפילו לא נשתייר רק כזית זורק הדם. אמנם ז"א דא"כ הולכה יוכיח דאין פוסל בה מום ואפ"ה פוסל שלא לשמו, אך זה ניחא לרבנן אבל ר' שמעון סובר דאין הולכה פסולה במחשבה שלא לשמה הואיל ואפשר לבטלה וא"כ לא קשה לא תאמר בזריקה דמצינן לומר דמה לשחיטה וקבלה שכן מום פוסל בהן, אבל לר"ש הלא ליכא קו"ח דר"א א"כ כתב קרא דזריקה לאמר דמחשבין מעבודה לעבודה, אך ז"א דלדידיה לא קשה כמוש"ב. ונתבאר טעמו דרשב"ל דאמר אין מחשבין כר' אילא ולכולהו תנאי רבנן ור"ש. אך נתבונן דלר"ש ל"ק לא תאמר בזריקה מטעם אחר, מהא דאמרו בפ"ק דפסחים בחלות תודה שנשפך דם שנתקבל בכלי וכר"ש דכל העומד ליזרוק כזרוק דמי, והרגישו בתוס' דנזרק דמן שלא לשמן אמאי אינו קדוש הלחם ותירצו דזריקה שלא לשמן גרע מנשפך יעו"ש, וא"כ אי לא כתב קרא דזריקה פסולה במחשבת

שלא לשמה הו"א כיון דסבר ר"ש בכל מידי דמצוה [כמוש"כ תוס' סוטה (דף כ"ה)] דכל העומד לעשות כעשוי דמי הו"א כיון דעומד ליזרק לא איכפת לן בשינוי מחשבה כיון דכנזרק דמי וכיון שעומד להגמר כמאן דגמר דמי כיון דזה כלל גדול הוא בכל התורה כולה ולכן מבעי קרא בזריקה. ולפ"ז דמשמע דר"ל גבי שוחט לע"ז דחוץ מבפנים לא גמר משמע דבפנים גמר והא פליג גבי מחשבה דשלא לשמו, ולפ"ז א"ש דזה מקמי דשמע מר' יוחנן דבכריתות באשם תלוי שנודע לו (שם דף כ"ד) דמפרש רבא טעמו משום דכל העומד ליזרק [ועיין במנחות (דף ק"ב) דפריך מזה לרב אשי] וכיון דר' יוסי סבר דבזריקה כזרוק דמי ליכא לאקשויי דלא תאמר בזריקה [דאי מהולכה אם אפשר לבטלה ולכך לא חשיבא לא פסלה בה מחשבה ואם אע"ג דאפשר לבטלה חשיבא הרי אינו עומד עדיין ליזרק רק כששחטה בצד המזבח] ולכך לדידיה אתיא מקו"ח דרב אשי דמחשבין בפנים מעבודה לעבודה, אבל זה היא לבתר ששמע מר' יוחנן במנחות (דף ז') דכלי שרת אין מקדשין אה"פ בתחלה להקריב, אבל קודם ששמע מר' יוחנן הוי מפרש טעמו משום דכ"ש מקדשין הפסול בתחלה להקריב והוי סבר דפליגי ר' יוסי ורבנן אם כאן שנודע שלא היה ראוי להקדישו כלל אם כ"ש מקדשו ולא סבר דכזרוק דמי, ומוכרח דר' יוסי סבר דמחשבין מעבודה לעבודה בפנים ובחוץ לא מחשבין, ומה דאמר דגם בפנים אין מחשבין בתר דשמע מר' יוחנן דאין מקדשין וע"כ טעמו כדר"ש משום דכל העומד לזרוק כזרוק וא"כ לא קשה לדידיה לא תאמר בזריקה דצריך למיכתב ולכך יליף דמחשבין בפנים אבל לדידן קשה לא תאמר בזריקה וע"כ גלי קרא דאין מחשבין מעבודה לעבודה וכר' אילא ודוק היטב:

הלכה יא

הפסח ששחטו כו' בין ששינהו לשם חולין פסול שנאמר ואמרתם זבח פסח הוא לד'.

הנה הסברא נכונה דבשחיטה אשכחן לשם חולין דלא שייך בשאר עבודות דליתנהו בחולין דלאו בני קבלת הדם ושאר עבודות נינהו רק שחיטה איכא בחולין דמתרת לאכילה, [ומה"ט פירשו בתוס' שחיטה לאו עבודה] וא"כ בקרבנות דעיקרן לצורך עבודות גבוה הוי, שפיר אמר דכיון דרחוק הייחס בין הקרבנות לחולין דבחולין השחיטה הוא לאכילה בלבד להתיר מידי נבילה ואבר מן החי, לכן לא אתי מחריב בה דרק קדשים מחללין קדשים הואיל וקרוב הייחס אצלם לכן מפסיד צורת הקרבן, אבל לא חולין דרחוק ייחס השחיטה דכאן בא להתיר לאכילה וכאן עיקרו צורך גבוה ולכן אם כי לא עלה לבעלים לחובה בכ"ז להפסיד צורת הקרבן לא מצי, וזה בחטאת דעיקרו אינו בא רק לכפר ולזריקת דמו לגבוה והאכילה בו ענין טפל ואינו עיקר כלל, אבל פסח שכן הוא

נשתנה מכל קרבנות שבתורה שעיקרו אינו אלא לאכילה שלא בא מתחלתו אלא לאכילה (לשון המשנה פ"ז דפסחים) ולכן נאכל כשהוא בא בטומאה ואם נטמא הבשר אינו זורק הדם ואם שחטו שלא לאוכליו פסול, וכיון דאצלו האכילה הוי עיקר כמו הזריקה א"כ כי שחט לשם חולין הוי בת מינה ומחריב בה שמפסיד צורת הקרבן דייחס חולין ששחיטה בהו רק לאכילה קרוב מאוד לייחס השחיטה בפסח שמועיל שיאכל לבעליו שזה מעיקרי צורך צורת הפסח, וזה סברא נכונה ומצאנו במכילתא ושחטו הפסח מצוה שישחטנו לשמו אבל שחטו שלא לשמו עבר על מצוה שומע אני יוכשר ת"ל משכו וקחו לכם שינה עליו הכתוב לפסול, וכפי הנראה דהכי פירושו דשומע אני יוכשר אבל לא עלה לשם חובה כמו כל הקדשים ת"ל וקחו לכם שיהא מועיל לחובתכם למה שאתם מחוייבין לעשות פסח לפטור אתכם מן החיוב הזה, אבל כי לא עלה לשם חובה תו אינו כשר והוא פסול שלא הכשירה תורה בפסח רק שיהא עולה לחובתו ולפ"ז מוכח דשחטו לשם חולין פסול וכמו שנתבאר, ומש"כ רבינו לקמן בהלכות קרבן פסח פ"ב שחטו לאוכליו לזרוק דמו שלא לאוכליו הפסח כשר ואין אדם יוצא בו י"ח, כבר הוכחתי שם דהוא ט"ס והעיקר כמו הגירסא בש"ס ואדם יוצא בו י"ח ולא מצאנו שהפסח יהא כשר ולא יצא בו י"ח. ועיין תו"י יומא (דף נ') גבי תמורת פסח וכמה פליגי עליה ובתוס' זבחים (דף ל"ז) בצ"ע. ולפ"ז נתבאר טעם רבינו בהא דפוסל אם שחטו לשם חולין ופשוט כיון דלא חל עליו מחיים שם מותר פסח דביה גלי קרא דהוי שלמים ונאכל לכל אדם ובעי סמיכה ונסכים רק דעל ידי שנשחט לשם חולין הוא אינו עולה לחובת הבעלים וא"כ נשאר פסח, והבעלים צריך להמנות על פסח אחר א"כ הוי פסח שנשחט בלא אוכלין דאיהו אינו יכול להמנות על שני פסחים, אבל בחטאת כהנים אכלו ליה. ויעוין ירושלמי פרק האיש מקדש בהפריש שני חטאות ושחטן דאסורות באכילה ובפסח לא כיפר שאין הפסח בא אלא לאכילת בשר ודלא כר' נתן יעו"ש, וכאן אפילו לר' נתן פסול מהך דרשא דמכילתא ודוק:

הלכה יד

עולה ששחטה על מי שאינו מחוייב כו'.

נ"ב התוספות גרסי התם עולה ששחטה על מי שאינו כו' וכן היה גירסתו דלא ככס"מ:

הלכה יח

בכס"מ. ופסק כר' אבא כו':

נ"ב גירסתו כגירסת התוס' רבא אמר ומש"ה פסק כמותו נגד אביי:

פרק טז

הלכה ז

עד שיחשוב וכו' בכל המתיר.

דע דהך מילתא דאין מפגלין בחצי מתיר לא נזכר בגמרא ובתוספתא דמני כולהו גווני רק בפיגול ובמחשבת שלא לזמנו אבל בהך דשלא לשמו לא נזכר. וכפי הנראה דאם חשב במתנה אחת דחטאת הפנימי שלא לשמו וכן בסימן אחד שלא לשמו דמיפסל מן התורה לכו"ע. ולא שייך לומר אין מחשבין בחצי מתיר וטעמא דמחשבת פיגול ונותר תליא רחמנא באם האכל יאכל שמחשבתו לאכילת אדם או אכילת מזבח ולכן חזינא אם מחשב בכל המתיר לאכילת אדם או לאכילת מזבח. ושחיטה מתרת לאכילת מזבח וכן זריקה מתרת לאכילת אימורים ומתרת בשר לאכילת כהנים ולכן בעי שיפגל בכל המתיר ולא בחצי מתיר. אבל מחשבת שלא לשמו דלא תליא באכילה ורק במחשבת עבודות ואף דמחשבין מעבודה לעבודה אם חשב בשחיטה לאכול בשר או אימורים להקטיר שלא לשמו אינו כלום ולא שייך מידי למתיר לכן אם חשב בחצי מתיר ג"כ פסול מן התורה. ובוא וראה שלא מצאנו נזכר הך דחצי מתיר רק במחשבת פסח למולים ולערלים בפלוגתא דאחרים בפרק תמיד נשחט יעו"ש. וטעמא משום דשם מחשבת ערלים ושלא לאוכליו בפסח הוא כגון שמחשב בשעת שחיטה לאכול מבשרו לערלים וע"ז כתב רחמנא איש לפי אכלו תכוסו וכמו שפירש ריב"א שם (בדף ס"א) ד"ה שחטו לאוכליו ע"מ כו', לכן דמיא לפיגול ותליא אם הוי חצי מתיר, וחזינן (דבדף ק"י) אמר דאם חצי מתיר פועל להתיר ומשריא שרי ולא מיקלש קליש הוי אם מפגלין בחצי מתיר הרי דמשום דמביא לאכילת אדם או מזבח מועיל מחשבתו לכן סברו דחצי מתיר אינו פועל כלום וזה ברור לדעתי:

וכיון שזכינו לזה נתברר לנו טעמא דפסול לרבנן בחצי מתיר היינו משום דגזרינן אטו מחשבת שלא לשמו דפוסל בחטאת ורק במנחה לא גזרינן משום שלא לשמו דבמנחה כשירה שלא לשמו אם לא במנחת חוטא ושם ליכא לבונה ורק חצי מתיר לכן אמר הגמ' בפרק הקומץ זוטא דגזרינן אטו מנחת חוטא כבש אטו כבש חבירו דבהו לא פסול שלא לשמו, אבל בחטאת גזרינן אטו שלא לשמו וכן בכולהו גזרינן אטו שלא לשמו דהוי פסול מה"ת אף בחצי מתיר, ויעוין בזה בתוס' (דף מ"א) ד"ה ממאי שהרגישו אמאי פסול ובפסח בערלים כשר, ולפ"ז א"ש דמחשבת ערלים חלוקה משלא לשמו בכמה מילי היינו דלשמו ושלא לשמו פסול ולערלים ולמולים כשר ואינו נוהג רק בשחיטה לא שייך למיגזר אטו שלא לשמו. ונכון בס"ד:

פרק יז

הלכה ז

בכסף משנה. הו"ל ספיקא ולחומרא.

נ"ב ועוד מפורש בתוספתא מעילה פרק א' זה לשונה עולה ואימוריה מצטרפין כו' עולה ונסכיה מצטרפין זע"ז למעלן בחוץ ולחייב משום נותר וטמא תודה ולחמה מצטרפין זע"ז לחייב עליהן משום פגול נותר וטמא [כצ"ל] דבעולה ונסכים אין שייך פגול דעל נסכים אין חייבין משום פגול כחכמים בזבחים מ"ג ועל תודה ולחמה אין חייב משום מעלה בחוץ כחצי זית בשר וכחצי זית לחם מצטרפין זע"ז לפגל בלחם אבל לא בבשר הרי מפורש כלישנא קמא דרב פשיט דהלחם מפוגל ועל זה סמיך רבינו וברור.

הלכה כ

כבשי עצרת כו' זרק דמן במחשבת שלא לשמן אחר שאבד הלחם הרי אלו ספק אם הותרו באכילה או לא הותרו.

עיין כס"מ. והנראה דאע"ג דר' זירא אמר יש לך דבר שאינו כשר לשמו כו' ה"ק יש לך דבר שנראה לשמו ונשחט לשמו ונדחה מלשמו ואינו כשר לשמו וכשר שלא לשמו בלשון פשיטות, מכל מקום סבר רבינו דהיה עוד פלפול בזה ומבואר במקום אחר בפ"ד דנזיר (דף כ"ח) דבאשה נזירה והפר לה בעלה פריך ר"ז לזרוק דמן שלא לשמן ויתיר בשר באכילה, דגם הכא נראה לשמו ונדחה מלשמו אחר שנשחט ותו לא חזי לשמו דאם תאמר דיש לך דבר שנראה לשמו ונשחט לשמו ונדחה מלשמו כמו התם דנאבד הלחם וכיון דהפר לה בעלה כשר לזרוק שלא לשמו ולהתיר בשר באכילה א"כ אמאי אינו יכול להפר לאחר שנשחט, ומשני כגון ששחט חטאת ברישא דפסול לזרוק שלא לשמו אבל עולה מצי זריק שלא לשמו וא"כ נשאר הדבר בספק, דכ"ז היה פלפול אחד מר' זירא והיה מביא ראיה לר' ירמיה דבכה"ג לא חזי לזרוק שלא לשמו דא"כ אמאי אינו יכול להפר יפר ויזרוק שלא לשמו והגמרא מדחה לזה ונשאר בספק, והגמ' סדרה זה על סדר המסכתות, וכיו"ב פירש ר"ת במסכת עו"ז (דף ס"ב) ויתיב רחב"א גבייהו יעו"ש. וזה ברור בשיטת רבינו:

והנה רבנן בתוס' שם הרגישו בזה יעוין דבריהם, ולכאורה היה נ"ל ליישב דעד כאן לא בעי רק בשתי הלחם וכבשים שהן בציבור ובציבור לא שייך שינוי בעלים ועל כרחין דשלא לשמו דקאמר הוא שינוי קודש ושפיר כיון שנשחט לשמו תו לא מצי זריק שלא לשם קודש וכמו דאמר בריש זבחים דעולה ששחטה שלא לשמה אסור לזרוק דמה

שלא לשמה דאטו משום דשני בה לישני וליזיל, ועוד מקרא דנדבה הוה ומי שרי לשנויי בנדבה, אבל כאן בנזיר פריך דלזרוק דמן שלא לשמן הוא במחשבת שינוי בעלים דבלא זה אינה עולה לחובתה, וטעמא איכא בהא דשינוי בעלים אמרו בריש זבחים דליכא בד' עבודות רק מה ששוחט לזרוק ולהתכפר לשם בעלים אבל שוחט שלא לשם בעלים כשר וא"כ בשחיטה נשחטה לזרוק דמה לשם בעלים והוי מחשבה מעבודה לעבודה מצי אח"כ לזרוק דמו שלא לשמו, אבל כאן בשינוי קודש שנשחטה לשמה שמחשבת קודש בהך עבודה גופא ונשחטה לשמה כיון שנדחית תו לא חזייא לזרוק דמה שלא לשמה, ויעוין בתוס' ריש זבחים דכתבו דבלשון שלא לשמן נכלל גם שינוי בעלים ודוק ועיין משל"מ הלכות פסוהמ"ק פט"ו ה"א ודוק:

פרק יח

הלכה ג

כל קרבן שנאמר שהוא פסול (מפני) [בין] שנפסל במחשבה בין במעשה בין שאירע בו דבר שפסלו כל האוכל ממנו כזית במזיד לוקה שנאמר ל"ת כל תועבה וכן קדשים שהוטל בהם מום כו'.

יצא לרבינו כן מהא דתניא בספרי על קרא דל"ת כ"ת אחרים אומרים בפסולי המוקדשין הכתוב מדבר נאמר כאן תועבה ונאמר להלן לא תזבח לד' אלקיך שור ושה אשר יהיה בו מום כל דבר רע כי תועבת כו' מה תועבה האמור להלן בפסולי המוקדשין הכתוב מדבר אף תועבה האמור כאן בפסוהמ"ק הכתוב מדבר, והנה נכלל בזה כל הפסולים המרומזים להלן כמו דדריש שם בספרי חולה זקן ומזוהם כו' וקדשים ששחטן חוץ לזמנם וחוץ למקומו שנאמר דבר רע דיבור רע כמו פיגול וכיו"ב, וזה מה שכוון רבינו באמרו פסול מחשבה, אבל כ"ז היכי שהקרבן פסול לא כן בנותר שאין הפסול בקרבן רק במה שנותר זה לא נכלל בלשון תועבה דע"ז ליכא גז"ש, ולכן לקמן בהלכה י' כתב רבינו והיכן הזהיר הכתוב על הפיגול ועל הנותר במילואים כו' ולא כתב מלא תאכל כ"ת דנותר אינו בכלל תועבה, ומה שהזכיר פיגול הוא מפני שרוצה ללמדינו בהלכה הסמוכה דפיגול ונותר מצטרפין הואיל ונפ"ל מלאו אחד דלא יאכל כי קדש הם דבזה נכלל גם פיגול אבל ללקות לא לקי על לאו זה דהוי לאו שבכללות כדאמר רב פפא בפרק כ"ש (דף כ"ד) לבד נותר דכתיב בהדיא שם ואם יותר כו' אבל פיגול נרמז מכי קודש הם והוי לאו שבכללות. וכן כתב בהלכות סנהדרין פי"ט, נ"ג האוכל בשר קודש שנטמא, נ"ד האוכל מפסוהמ"ק, משום דבשר שנטמא אין הפסול בקרבן ולא קאי ע"ז לא תאכל כ"ת.

אך בספר המצות לרבינו הלשון אינו מדוקדק קצת מפני סיבת ההעתקה. וכוונת רבינו דדוקא אם נפסל הקרבן מלאכול דע"ז קאי דבר רע, אבל אם חשב מחשבת שלא לשמו בקדשים הכשרים אע"ג דלוקה משום לא יחשב בכ"ז אין כאן דבר רע כיון שאין מונע אכילת הקרבן לא הוי בכלל תועבה ופשוט מאוד, ולא הוצרכתי להאריך רק להוציא ממש"כ החינוך מצוה תס"ט ועוד אז"ל שיש בכלל זה הלאו אזהרה שלא לאכול פיגול ונותר וכן כתב במצוה קמ"ד ולפי מה שביארנו זה אינו. וכן יש פיגול שאינו נכלל בלאו דל"ת כ"ת כמו אם שחט תודה וכבשי עצרת ע"מ לאכול חוץ לזמנו מן הלחם הלחם פיגול והתודה או הכבשים אינו פיגול דכיון דהקרבן אינו נפסל ואינו בכלל דלא תזבח כו' כל דבר רע כי תועבת כו' דהקרבן כשר ע"ז נפ"ל מקרא דלא יאכל כי קדש הם, ומיהו לא מסתברא לומר דבזה אינו לוקה דהוי לאו שבכללות ויש ליישב בכמה אנפי דפיגול שאני דנפ"ל בגז"ש דעון עון מנותר או דלא מפליגינן בענין הפיגול וכיו"ב:

וזה כוונת רבינו במש"כ בהלכה ב' שלא יפסיד הקדשים במחשבה שהרי זה דומה למטיל מום בקדשים כו' שאין דרך רבינו להאריך בטעמים מלבו, רק הוא הצעה למש"כ רבינו אח"כ שהקרבן שהוא פסול במחשבה מפי השמועה למדו שאין הכתוב מזהיר אלא על פסוהמ"ק, והיינו מגז"ש דלא תזבח לד' אלקיך שור או שה אשר יהיה בו מום כל דבר רע כי תועבת וגו' הרי זה קרי רחמנא בדבר אכילה תועבה ומלמד לנו דלא תאכל כ"ת כוון ע"ז ושם כתיב דבר רע, והרגיש רבינו שא"כ נכלל בכל דבר רע מחשבת שלא לשמן בקדשים כשרים במחשבה זו דג"כ מיקרי דבר רע דעובר משום לא יחשב, לכן פירש רבינו דהמפסיד הקדשים במחשבה דומה למטיל מום בקדשים, ולכך כי כתיב אשר יהיה בו מום כל דבר רע מרבינן רק דבור ששחטו חוץ לזמנו ולמקומו דהוי כמום להפסיד הקדשים וע"ז כתב כי תועבת ד' אלקיך הוא, משא"כ במחשבת שלא לשמה בכל קרבנות [לבד פסח וחטאת] דאינו דומה למום לא נכלל בכל דבר רע ולא מיקרי תועבה ולא קאי ע"ז ל"ת כ"ת. התבונן מה רמו דבריו הקדושים. ולכך לא פריך באלו הן הלוקין דחשיב זר שאכל לוקה חמש ולילקי נמי משום ל"ת כ"ת, דאם יצאו איברי עולה קודם זריקה לא נפסל הקרבן וליכא ע"ז תועבה והוא פשוט:

ולדעת החינוך צ"ל דסובר דדוקא פיגול ונותר ומחשבת שלא לשמו בקדשים דבכולהו הוי תועבה דהא איכא לאו דלא יחשב ולא תותירו ולכן שייך עליהם כל שתעבתי לך אבל אם יצא חוץ לירושלים או שהכניס מדמה לפנים או לאכול בשר קדשים טמאים כיון דליכא לאו שלא לטמאות לר' יוחנן דקיי"ל כוותיה או שלא להוציא לבד פסח, או שלא להכניס מדמה לפנים לא הוי בכלל כל שתעבתי לך או צלי קדר למ"ד דלא קאי ע"ז

קרא דובשל מבושל דאין לאו שלא לצלותו בקדירה ושלא לבשלו וכן איתא בתוספתא דמכות פ"ג המבשלו עובר משום פסול קודש בלבד יעו"ש וזה נכון, אבל הברור בשיטת רבינו כמוש"ב שנותר אין בכלל לאו זה, ומצאתי להשעה"מ בהלכות יסוה"ת גמגם הרבה בדברי רבינו והבנת החינוך, ובמחכ"ת מבואר היטב בפשיטות כמוש"כ:

אי נמי יש לאמר דלא נכלל בלאו דל"ת כ"ת רק מה דהוי תועבה ואין תועבה רק מידי דאסור להקריבן בבמה כמו פיגול ונותר דנוהגין בבמה קטנה כדתנינן סוף זבחים אבל יוצא או פסח מבושל דליתנהו בבמה לא, פוק חזי דהך קרא דלא תזבח לד' אלקיך שור ושה אשר יהיה בו מום כל דבר רע כי תועבת ד' אלקיך כו' מידרש בפ"ב מבכורות דקאי על שוחט בע"מ בבמה, לכן כי ילפינן בגז"ש על לא תאכל כ"ת הוא מידי דהוי תועבה גם בבמת יחיד אבל יוצא ומבושל בפסח לא, אולם לזה הדרך לא יתורץ בשר קדשים שנטמאו, בפרט דחכמים סברי בספרי דשוחט חטאת בדרום בל"ת ואין צפון נוהג בבמה יעו"ש ודוק:

ודא אין להקשות כיון דהוי כמטיל מום דפוסל במחשבתו א"כ אמאי קרי לה לאו שאין בו מעשה הא הוי כמו מימר דבדיבורו איתעביד מעשה ה"נ בדיבורו איתעביד פסול בקרבן והוי מעשה, דלק"מ, דאימת מועיל המחשבה טרם שהוכשר בזריקה הא לאחר שהוכשר אינו חוזר ונפסל וכדאמר ר' אלעזר בפ"ב דזבחים (דף כ"ט) אמרת אחר שהוא כשר יחזור ויפסל כוף אזניך במחשב לאכול מזבחו כו' וא"כ אינו מונע רק שלא יוכשר ואין פועל מעשה בקרבן במה שפוסלו משא"כ מימר דבדיבורו חיילא קדושה וז"ב, [וכן מצאתי בשיטה מקובצת בתוספות שנ"ץ סוף פרק המפקיד בשם רבינו חיים יעו"ש ונהנתי] ולפ"ז א"ש דלר' ינאי אליבא דראב"ש בסוגיא דחלות תודה פ"ק דפסחים מסיק דאם נשפך הכוס בתודה וכבשי עצרת קידש הלחם דכל העומד לזרוק כזרוק דמי, ובשחטן לשמן וזרק דמן שלא לשמן לא קידש הלחם דבזה גרע טפי כיון דמפקיע יחס הלחם אל הכבשים תו אף הקבלה כאילו לא היה יעו"ש בתוספות, ולפ"ז בכה"ג בזורק תודה וכבשי עצרת שלא לשמן הוי מעשה דאם לא היה הזריקה כלל היה כבר קדוש הלחם ואיהו במחשבתו מפקיע קדושת הלחם ואיתעביד בדיבורו מעשה, אך רב אשי פריך על ר' ינאי דאמר המחשב בקדשים לוקה ורב אשי לטעמיה דסבר במנחות ריש פרק המנחות והנסכים לר"ש דאי בעי זריק לא אמר ולית ליה הך שינויא דנתקבל בכוס כזרוק דמי לר"ש היכי דנשפך כמוש"כ תוס' שם בד"ה דאי בעי זרק, א"כ בכל מחשבה בקדשים לא איתעביד בדיבורו מעשה, ושמועה דר' ינאי בפסחים אזלא אליבא דרבי דשחיטה לחוד מקדשא לחם א"כ שפיר פריך על ר' ינאי הא לאו שאין בו מעשה הוי ודוק:

הלכה י

בכס"מ. כר"י דת"כ ולאפוקי מחזקיה:

נ"ב עיי"ש וצ"ע דרק על מחשב מייתי שם וכאן באוכל:

הלכה יב

שהרי פוסלן.

נ"ב פירוש אבל אם פסולים הם אין איסור כשמטמא אותם כמו שפסק לקמן פי"ט ה"ו יעו"ש:

הלכה יג

כל אדם שנטמא טומאה שחייבין עליה כרת על ביאת המקדש כו'.

נ"ב פרט לטומאה שאין הנזיר מגלח דפטור כמפורש בירושלמי נזיר פרק כהן גדול חצי קב עצמות וחצי לוג דם לטומאת מקדש וקדשיו, וכן מפורש בתוספתא דאהלות פ"א הביאה רבינו בפירוש המשנה בהקדמתו לטהרות, ובפרט לשיטת רבינו בפ"ג מטומאת מת ה"ל דהוי מדברי סופרים ואינו דין תורה ועיין כס"מ שם ודוק:

הלכה יד

והאוכל קודש אחר שטבל קודם שיעריב שמשו (או) קודם כו' לוקה ואינו חייב כרת שנאמר וטומאתו עליו עד שתהיה כל טומאתו עליו.

כוונת רבינו למה דאיתא בזבחים (דף מ"ג) דעליו כמאן דטעין אכתפיה וטומאה פורחת ממנו ע"י מקוה ובידו ליטהר ולהסיר ממנו הטומאה. וסעד לזה נראה מיבמות (דף ע"ד) אדרבא תרומה חמירא שכן מחפ"ז הנך נפישין וכתבו תוס' הו"מ למימר כרת עדיפא [כדלעיל דף ע"ג] ושם, רבא אמר בלא הנך נפישין לא מצית אמרת כו' ואי ס"ד בקדשים איקרי כאן והבשר אשר יגע בכל טמא לא יאכל, וכתבו התוס' תימה לר"י דהו"ל למימר איקרי כאן וטומאתו עליו ונכרתה דבטומאת הגוף אנן קיימין ע"ש תירוצם בדוחק, אבל לשיטת רבינו ניחא הכל דלא מצי רבא לאתויי הך קרא על מחוסר כפורים דאפילו על טבו"י לא קאי קרא ואינו בכרת, וחזינן בטבו"י שאוכל בתרומה חייב מיתה וכן מורה פשטא דקרא דומתו בו כי יחללוהו דבתר הך קרא כתיב ורחץ בשרו במים ובא השמש וטהר ואחר יאכל מן הקדשים, וכן מורה לשון רבינו בהלכות תרומות ועיין תוס' סנהדרין (דף פ"ג) בזה, וא"כ מה יאמר שכן כרת עדיפא אמת דכרת חמור טפי אבל הלא אינו חייב כרת רק כ"ז שלא טבל ולכך אסור בקדשים עד שיעריב שמשו אבל תרומה שחייב מיתה עד שיעריב שמשו צריך להיות משך האיסור עד שעת כפרה והאיסור צריך להיות נמשך יותר מן העונש, אמנם לעיל ע"ג דמיירי בביעור שמן תרומה דמיירי בטומאת

עצמן דלית ביה כרת רק דמכח חומר פריך, שפיר משני כרת חמירא, ובודאי מצא רבינו דבר זה מפורש באיזה מקום ולא ידענו מקומו, אמנם גם שמועה דא עד נאמן לשיטתו. וכן משמע מהך דפרה פי"א כל הטעון ביאת מים כו' ואם בא אל המקדש כו' בין לאחר ביאתו חייב, ואמאי לא נקט באוכל קודש אחר ביאת מים ועל כרחין דפטור וכרבינו (וכן בריש טהרות טעון הערב שמש וחייבים כו' על ביאת מקדש) אבל בביאת מקדש חייב כרת וקרבן עד שיעריב שמשו כמפורש בדברי רבינו הלכות ביאת מקדש פ"ג הי"ד יעו"ש, ותמוהין בזה דברי הכס"מ ודוק:

הלכה טז

הואיל וקרבו המתירין ואח"כ אכל כו'.

נ"ב עיין פרק הקומץ רבה (דף כ"ה) דעל הפגול אינו חייב משום טמא ועל בשר שנטמא קודם זריקה חייב ויעוין פירוש המשנה לרבינו סוף פ"ק דמעילה. ובכס"מ, ומייתי לה בפרק כל הנשרפין, נ"ב ליתא בגמרא יעו"ש:

הלכה יט

אכל פסח שלא נצלה.

נ"ב אכל בכ"ף. ולפני הכס"מ היה כתוב אבל בבית:

הלכה כב

ומביצי העוף כו'.

השמיט רבינו חלב המוקדשין דתני' במשנה משום דחלב שבכחל פסק רבינו לקמן הלכות ט"א פ"א בחלב שבכחל שחשב עליו בטלה דעתו והוא טהור, הרי דאינו ראוי לא לאוכל לא למשקה ואינו חייב עליו משום פגול ונותר כו' כיון דלא חזי לאכילה כלל, וחלב שבקיבה כוונה המשנה דמתניא קודם חזרה אבל לאחר חזרה דקיי"ל כותי' אז אף של עולה שורפה חיה יהיה מאיזה טעם לא שייך פגול ונותר וטמא דלאו גופה ולא קדישא כלל ופשוט:

פרק יט

הלכה א

מצות עשה לשרוף כל הקדשים שנטמאו כו' וכל פסולי המוקדשין הכל נשרפין.

פסחים (דף פ"ב) אשכחן קדשי קדשים קדשים קלים מנין אלא כל כו' ל"ש קדשים קלים כו' גמרא גמירי לה כו'. אמנם בתו"כ פרשת צו פסקא ד' יליף לכל הפסולים בשריפה מהא דכתיב בפרשת מלואים ואם יותר מבשר המילואים ושרפת את הנותר באש לא

יאכל כי קודש הוא כל שהוא קדוש טעון שריפה יעו"ש. אולם הגמרא דילן מפקא מהאי קרא דלא יאכל דגבי מלואים לדר' אלעזר דאמר לא יאכל כי קודש הוא כל שבקודש פסול בא הכתוב ליתן ל"ת על אכילתו (יעוין לעיל כ"ד), אבל ראיתי בתו"כ פ' צו פ"ח מתני הך דר"א על קרא דלא תאכל באש תשרף דגבי חטאת אשר יובא מדמה, ובגמרא דילן ליכא הכי. וכן אמר במכות (דף י"ח) דמעיקרא חזי פירוש דומיא דנותר, הרי אנו רואים שיטת הגמרא עם התו"כ הפוכה מקצה אל קצה, ונראה דלפי שיטת התו"כ ס"ל דבעי בכולהו עיבור צורה כמו דיליף מן קרא דנותר במלואים וכמו תנא דבי רבה בר אבוה, ולכן בפרק י"ב מפיק מקרא דביום השלישי באש ישרף דזה בנה אב לכל הנשרפים שלא יהיו נשרפים אלא ביום דכולהו בעי עבור צורה, ולכך אין שורפין אותן אלא ביום כמו נותר, אבל רבינו דפוסק דנטמא בשר לא בעי עיבור צורה וא"כ אינו ענין לנותר כלל ולכך לא הביא מה דאינו נשרף בלילה רק על נותר ופיגול, וזה פשוט, ויעוין מש"כ בזה הנוב"י והשעה"מ:

הלכה ג

הפרים כו' יש בהם ספק כו' והיציאה קודם שהגיע זמנם לצאת כו'.

עיין כסף משנה ויעוי' ירושלמי יומא פ"ו ה"ו אמר שם דלר' יוחנן לא מיבעי' לי' ואמר דשאני כאן ביצאו חוץ לחומת ירושלים דאינה מחיצה גם לקדשים קלים ור' מנא דחי דלהן הוי מחיצה וסופה לצאת יעו"ש ויתכן לאמור דלר"נ דאמר לעיל דאם אירע בהן פסול קודם זריקה נשרפין בעזרה ואם הן נפסלין אחר זריקה נשרפין בהר הבית, ונחזי אימת בעי אם קודם זריקה [כפרש"י] א"כ איך הוי מדמה לבשר קדשים קלים שיצא חוץ לעזרה קודם זריקה, הא בקדשים קלים אי הוי מיפסלי קודם זריקה ג"כ אין נשרפין בעזרה אבל בשר פרים הנשרפין דאם נפסלו אינן סופן לצאת אפשר דנפסלין ביוצא רק בעייתו על יצאו אחרי זריקה ועדיין לא הגיע זמנן לצאת היינו שלא ניטלו האימורים וכן הביא רבינו בפ"ז ממעה"ק יצאו לאחר זריקה שלא הגיע זמנם לצאת וסבר כר"נ דנשרפין בהר הבית אבל למה דקיי"ל כהך דתני לוי דאף אם נפסלו אחר זריקה צריכין להשרף בעזרה א"כ לא דמי לבשר קדשים קלים דהתם סופן לצאת בין בהכשר בין בפסול אבל כאן בפסול אין יוצאין מן העזרה ומשו"ה שפיר נפסלין ביוצא דחזינא דפסולין אין סופן לצאת משו"ה פוסק רבינו דיצאו קודם זריקה ולאחר זריקה הוי ספק אם נפסלין. אמנם הפשוט דלפי מה דס"ד דדוקא בשר קדשים קלים אין נפסל ביוצא קודם זריקת דמים משום דסופה לצאת אבל אימורים נפסלין א"כ כ"ש בפרים הנשרפין דסופן חובה לצאת ודאי דלא מיפסלי אבל למאי דקיי"ל דגם אימורים של קדשים קלים שיצאו לפני זריקה

לא מיפסלי דלא הוברר עדיין חלק גבוה א"כ טעם ההכשר אינו משום דסופה לצאת וכמו שפרש"י דהך דסופה לצאת לאו ר"י אמרה מבעי' שפיר בפרים הנשרפין ופשוט:

הלכה ו

בשר קדשי קדשים שנטמא בפנים כו'.

ירושלמי פרק אלו עוברין ה"ח ההין יוצא מה את עביד ליה כמטמא בחוץ או כי מטמא בפנים, א"ר יוסה מכיון שנמצא פסול מחמת מקומו נעשה כמטמא בחוץ. נראה דהירושלמי סבר דיוצא מטמא הידים כדאמר לקמן פרק כיצד צולין הי"ב ובעי במיטמא מחמת יציאתו שביציאתו גזרו עליו טומאה מי הוי כמיטמא בולד הטומאה בפנים או בחוץ, וזהו כמו דבעי בזבחים (דף צ"ג) אם דנין טומאה קדומה מטומאה שבאותו שעה והכא נמי דנין טומאה שבאותו שעה מטומאה קדומה וכאילו נטמא בפנים טרם שיצאו שדינו שישרפו בפנים, ולפי המסקנא שם דכו"ע אין דנין וה"נ הוי כאילו נטמא בחוץ, אך יש לחלק דתמן הוא ענין מקרה שנטמא בנגיעתו על הבגד והמקרה היה יכול להיות קודם שהיה יכול להיות טמא קודם בהא סבר דדנין טומאה קדומה מטומאה שבאותו שעה והוי דם שנטמא טרם שנפל על הבגד שאין הבגד צריך כבוס. וכן אם ניתז על בגד טמא שנטמא באותו שעה שבא על הבגד אין צריך כבוס, וכן במי חטאת שנטמאו טרם הזייה דנין ממי חטאת שמזין על הנדה שנטמאו בנגיעתן בנדה בעת הזייה, אבל ביוצא הרי טומאה זו מחמת שיצא באה דוקא ביציאתו אין לנו לדון שהוא כאילו נטמא מקודם, וזה שאמר כיון שנמצא פסול מחמת מקומו שזה מתייחס רק ליציאתו נעשה כמטמא בחוץ ולכן אמר ריב"ב דבר תורה טהור הוא את הוא שגזרת עליו טומאה, א"כ הוא ענין טומאה שהטילו עליו חכמים הוא ענין מקרי שהיה יכול להיות קודם שיצא שאנו מחשבין הטומאה שהטילו חכמים כאילו הוא ענין חוצי ומקרי לא מתיחס אל עצם השם יוצא שאטו היציאה גורמת הטומאה רק שרבנן גזרו או משום חשדי כהונה או משום עצלי כהונה והוי היציאה כעין עלילה או מקרה דמשום זה הוצרכו חכמים לגזור עליו טומאה כמו על פיגול ונותר, ולכן דנין טומאה שבאותו שעה שבא עם סיבת יציאתו כאחד כאילו נטמא מקודם שיצא ושריפתו בפנים ולא דמי לנטמא בולד הטומאה מד"ס בחוץ שהכוונה שבזה שהוא מדברי סופרים דהוה ענין חוצי סבר דדנין טומאה שבאותו שעה כאילו נטמא מקודם וכדאמרו בזבחים (דף צ"ג) ורבינו לא הביא זה מלבד דקיי"ל דאין דנין כו' עוד בתלמודין מסתפקא להו אי גזרו טומאה על יוצא יעוין לקמן הלכות אבות הטומאות פ"ח, ואף דמספק מטמא קודש כמוש"ב בהלכות קרבן פסח פ"ט, כיון

דאינו רק מספק ואולי הוי טהור לגמרי ודאי דצריך לשורפו בפנים וכמוש"ב באופן קרוב לזה בהלכות מעה"ק פ"ז עיי"ש ודוק:

הלכה ז

נותר של קדשים קלים שורפין אותו בעליו בבתיהן.

הנה רש"י ותוס' פליגי בקדשים קלים אם טעונין שריפה במקום אכילתן היינו בירושלים כמו קדשי קדשים דנשרפין בעזרה מקום אכילתן, יעוין רש"י פרק כ"ש (דף כ"ד) ד"ה פסולי קדשי קדשים יעו"ש, (ובדף מ"ט) על משנה דאם עבר צופים יעו"ש ורבנן בתוס' פליגי. ולפי שיטת תוס' מחוור טפי שמועה דפרק בהמה המקשה (דף ס"ט) בעי רב חנניה הוציא עובר ידו בעזרה כו' ותיבעי לך קדשים קלים בירושלים כו'. וצ"ב מדוע לא בעי בירושלים ויעוין בתוס'. ולפי דעתם א"ש דאף אם נימא דמיתסר משום ובשר בשדה לא תאכלו הוי פסולי קדשים וטעון שריפה בעזרה א"כ הוי מחיצתו אף דתאמר שנפסלה ונאסרה משום ובשר בשדה, לא כן בפסולי קדשים קלים דנשרפין מה"ת בכל מקום ואם תאמר דנפסל אבר היוצא ונאסר, אז שריפתו בכל מקום ולא מחיצה הוי לגביה לכן פסיקא ליה דקרינא ביה משום ובשר בשדה טריפה ופשוט. אמנם מדרבנן טעון שריפה במקום אכילתו ואף תרומה אין מוציאין שמן שריפה לחו"ל משנה פ"ו דשביעית יעו"ש בר"ש:

הלכה ט

אבל אם נפסל קודם הפשט הרי העור כבשר וישרף הכל וכן זבח שהופשט ונמצא טריפה כו'.

זבחים (דף ק"ד) אר"ח סגן הכהנים מימי לא ראיתי עור שיוצא לבית השריפה ופריך בגמ' והאיכא טריפה בבני מעיין ומשני קסבר נמצא טריפה בבני מעיין מרצה. ולכאורה כיון דנמצאת טריפה ונשחט הלא הוי קדשים שמתו דלא חזי למיפרק ע"י מום דאין מום לאחר שחיטה ולקדושת הגוף ודאי לא חזי דאפילו אם עלו ירדו ומשלה בהן האור לא מועיל דאין פסולו בקודש א"כ פקע מיניה קדושה לגמרי ואמאי ישרף הקרבן. אולם כבר מבואר אצלינו במקום אחר דאיסור נשאר בקדשים שמתו ואיזה איסור כמו פסולי המוקדשין שנפדו ומתו דיקרבו דאין פודין קדשים להאכילן לכלבים ונשאר בהן איסור הקדש ומחיים נשאר בהן איסור גיזה ועבודה זה האיסור נשאר בקדשים שמתו, ולפ"ז כיון דהוא אמר בטריפה בבני מעיין דמרצה אע"ג דעל הבשר אין איסור קדשים רק האיסור שנשאר בפסוהמ"ק אחר פדייה לכן למד מזה לבכור שהותר ע"י חכם בגבולין ושחטו במדינה ונמצא טריפה דהעור מותר ודוק:

ושם בתוספות ד"ה ומודה רבי וי"ל דהתם לאחר שחיטת האשם יכול להביא כסף קודם זריקה קרינא ביה מלבד כו' והוי כנמצא טריפה בבני מעים כו'. וקשה דתניא בתוספתא הביא את אשמו קודם גזילו לא יהא אחר כו' אלא תעובר צורתו כו' אין תקנה להביא הגזל קודם שנזרק. ונראה לפרש דבאמת זה אין סברא לומר דכיון דמצי להביא הגזל קודם זריקה דאפילו יביא קודם זריקה השחיטה היה בפסול ונדחה משום דמחוסר בעת שחיטה מעשה דהקנאה להגזל המושב לכהנים והוי מחוסר זמן וכמו במחוסר הגרלה ביומא (דף ס"ב) דאמר כמחוסר מעשה דמי כש"כ כאן דמחוסר הקנאה להמושב ליד כהנים דבעי דיזכו ביה כהנים, ויעוין בר"ן פרק כ"ש על הך דנכרי שהלוה אבל הכא דמחוסר ממונא לא אמרי ביה הואיל יעו"ש, ורק בחדא גוונא משכחת לה דינא דברייתא שאופן שגזל חמץ ועבר עליו הפסח דרב עוירא אמר דאומר לכהנים הרי שלך לפניך ואם ליתא בעיניה צריך לשלם יעו"ש דאע"ג דמקבלי מתנה ההיא מתנה אמר רחמנא דניתב להו, ובאופן זה שאינו צריך להקנות הקרן המושב דאטו זכיה איכא באיסורי הנאה ולא שייך בזה קנין רק שיסלק הדבר הגזול המונח בעין ואסור בהנאה מרשותו, וכיון דלאו מחוסר הקנאה הוי לא הוי מחוסר מעשה, ואם נתנו לאחר שחיטה השחיטה כשירה דלא מחוסר רק הסילוק מרשותו וכמו דאמרו הואיל ואי בעי מתשל עליה שאין זה קנין חדש, לכן גם אם הביא הגזל אחר זריקה כיון דאם הביאו אחר שחיטה היה כשר האשם מטעם שבארנו דבכה"ג לא הוי מחוסר מעשה דליכא מעשה דהקנאה רק סילוק רשות בעלמא לכן אף אם הביאו אחר זריקה דהאשם פסול הוי כפסול שלאחר שחיטה והעור לכהנים וכמוש"כ תוס' בזה ודוק היטב:

ודע דלפום מה דקיי"ל בזבחים (דף קי"ד) דאשם מחוסר זמן דפסול הוא דוקא לשמו אבל שלא לשמו כשר אף אם הוא מחוסר זמן ולא חזי לשמן, א"ש הך דאמר רבי בב"ק (דף קי"א) לדברי ר"י כו' וזכו הללו במה שבידן פירוש אם הקריבו האשם שלא לשמו דזכו בני יהויריב באשם לאכול אותו במשמרתן כיון שהם הקריבו אותם ורק משום דרב הונא מתקיף לה וכי מצאנו דבר שאינו כשר לשמו וכשר שלא לשמו יעו"ש ובמנחות (דף מ"ז) לכן אמר לעורו, ולכן לפי מה דאמר דזה לאו מתנה בעבר עליו הפסח יוקי בשלא לשמו ודוק:

הלכה יב

האורג מלא הסיט כו'.

פירוש דחשיב ולא בטל רק דהא שפיר אמר ר' יהודה ששריפה מכלה הדבר לגמרי וזה שכתב שאעפ"י שהיה מחמיר בשריפתו הרי הקל באפרן וכאן דנארג בבגד כיון דידלק תו

האפר לא חשוב ומיבטל בטיל בתוך אפר של הבגד, והגמ' אמר שאף בציפרתא שהוכר האיסור מכל מקום אם אי אפשר למשלפינהו ואיהו שורף הבגד שלא להנות ממנו אין זה כמכוון לבטל האפר האסור ומותר להנות מאפרו, ולכן סתמה בזה המשנה ידלק דכאן צ"ל כר' יהודה דלשרוף עדיף שמכלה לגמרי, וזה כר' יהודה דקרי לה חומרא לכן כאן אם מחמיר הוי כאינו מתכוון לבטל האיסור ומותר להנות בשריפתו כיון שנבטל ודוק: